

TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERİN SOSYAL BELEDİYESİLLİK İLKESİ DOĞRULTUSUNDA SOSYAL VE EKONOMİK DESTEK UYGULAMALARI: ÇORUM BELEDİYESİ GIDA BANKASI VE SOSYAL DESTEK KARTI UYGULAMASI

SOCIAL AND ECONOMIC SUPPORT PRACTICES OF LOCAL GOVERNMENTS IN TURKEY IN ACCORDANCE WITH THE SOCIAL MUNICIPALITY PRINCIPLE: ÇORUM MUNICIPALITY FOOD BANK AND SOCIAL SUPPORT CARD APPLICATION

SEYFULLAH DEMİR

Müdür Yardımcısı Vekili – Osmancık Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü
seyfullahdemir19@gmail.com
ORCID: 0000-0003-0504-2069

Makale Türü/Article Types

Araştırma Makalesi/ Research Article

Geliş Tarihi/Received

19 Nisan 2022/19 April 2022

Kabul Tarihi/Accepted

25 Haziran 2022 / 25 June 2022

Yayın Tarihi/Published

30 Haziran 2022 / 30 June 2022

ÖZET

Sosyal devlet ve sosyal belediyecilik, ekonomik açıdan dezavantajlı grupları desteklemek üzere geliştirilmiş olgulardır. Bu çalışmada Türkiye’de yerel yönetimlerin dar gelirli vatandaşların ekonomik yönden desteklenmeleri adına yapmış oldukları sosyal ve ekonomik destek uygulamaları ele alınacaktır. Bu çerçevede Çorum Belediyesince il genelinde yaşayan dar gelirli vatandaşlara yönelik hayata geçirdiği, bir süre uygulandıktan sonra değişikliğe gidilen Gıda Bankası politikası ile değişiklik sonrasındaki adıyla Sosyal Destek Kartı projesi incelenecektir. Değişikliğe neden olan etkenler ve yeni geliştirilen politika sosyal belediyecilik bağlamıyla incelenecek, yapılan görüşme ve literatür taramasıyla değerlendirilecektir. Öncelikle sosyal devlet ve sosyal belediyecilik olgusu ele alınacak, sonrasında politika değerlendirilmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Gıda Bankası, Sosyal Destek Kartı, Koronavirüs Pandemisi, Belediye Bütçesi, Esnaf Marketi*

ABSTRACT

The welfare state and social municipality are phenomena developed to support economically disadvantaged groups. In this study, social and economic support practices of local governments in Turkey will be discussed in order to support low-income citizens economically. In this context, the Food Bank policy will be analyzed which was implemented by Çorum Municipality for low-income citizens living in Çorum. The policy, however, was changed because of some factors after a long period of implementation. Therefore, the newly set policy, the Social Support Card policy, will be examined considering the factors causing the change and using the context of social municipality with the helps of the interviews and literature review.

First of all, the phenomenon of the social state and social municipality will be discussed by historical perspective, then the mentioned policies of Çorum Municipality will be evaluated.

KeyWords: *Food Bank, Social Support Card, Coronavirus Pandemic, Municipal Budget, Artisan Market*

1.GİRİŞ

Ülkemizde Yerel Yönetimlerin sorumlu oldukları bölgelerde yaşayan ve ekonomik yönden geçim sıkıntısı yaşayan vatandaşların sosyal ve ekonomik yönden ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik uyguladıkları faaliyetler gözden geçirilmiştir.

Çorum ilinde yaşayan ve ekonomik yönden geçim düzeyi temel ihtiyaçları karşılamada yetersiz olan vatandaşlara Çorum Belediyesinin sosyal ve ekonomik yönden yürütülen faaliyetler değerlendirilmiştir.

Dünya’da meydana gelen ekonomik krizlerin baş göstermesi insanların temel ihtiyaç giderlerini karşılamakta gelirlerin ihtiyaçları karşılayabilecek düzeyde olması da insanların açlık sınırının altında bir yaşam sürdürmelerine neden olduğu incelenmiştir.

Çevresel sorunlar ile altyapı çalışmalarına önem veren Yerel Yönetimlerin sosyal yardım uygulamaları kapsamında insanların ihtiyaçlarını karşılamak adına sosyal ve ekonomik destek politikaları geliştirmeleri bu doğrultuda çeşitli uygulamalarla evlerinden çıkamayan dezavantajlı gruplara ulaşılarak çözüm önerileri geliştirilmelidir.

Yerel Yönetimlerin sosyal belediyeçilik alanlarında yasal mevzuatlar çerçevesinde kamu kaynaklarının tasarruflu kullanılması ve ihtiyaç sahibi ailelere ulaşılması noktasında belediyelerce yürütülen kamuoyundaki yansımaları incelenmiştir.

Çorum Belediyesince yürütülen Gıda Bankası (Sosyal Market) uygulaması ile il genelinde yaşayan ihtiyaç sahibi ve ailelere hizmet verilmesinin gerek sosyal belediyeçilik alanında hukuksal mevzuat çerçevesinde uygulama yöntemi ile sonrasında sosyal destek kartı uygulamasına geçiş sürecini ve Çorum Belediyesinin sosyal belediyeçilik uygulamalarını incelerken tespit ettiğim sorunları somutlaştırmak adına araştırmalarımı 3 temel soru üzerinde yoğunlaştırdım.

1. Yerel Yönetimlerin sosyal yardım adı altında uygulamış oldukları politika örnekleri nelerdir?
2. Yerel Yönetimlerin sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde toplumun dezavantajlı kesimleri arasında yer alan engelli, yaşlı, çocuk, kadın ve gençlerin sosyalleşmeleri adına uyguladıkları projeler nelerdir?
3. Çorum Belediyesinin uyguladığı sosyal yardım projeleri kapsamında Gıda Bankası (Sosyal Market) uygulamasından vaz geçilmesinin nedenleri ile Sosyal Destek Kartı uygulama politikasının ortaya çıkması ile uygulanma süreçleri nelerdir?

Tüm bu soruların cevaplarına Yerel Yönetimlerin hizmet ve projelerinin anlatıldığı internet sitelerinde yürüttüğüm çalışmalar sonucunda elde ettiğim verileri akademik yazım kuralları çerçevesinde değerlendirmeler yapılmıştır.

Türkiye’de Yerel Yönetimlerin sosyal belediyeçilik faaliyetleri ile sosyal yardım uygulamalarını 5393 sayılı Belediye Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu kapsamında politika uygulamaları incelenmiştir.

Türkiye’de belediyelerin sosyal yardım projelerini 3 yöntem çerçevesinde konuyu değerlendirdim.

1. Türkiye’ de yasal mevzuat hükümleri doğrultusunda kurulan Yerel Yönetimlerin hayata geçirdikleri projelerin ve uygulamaların tanıtım ve değerlendirmelerini yaptıkları resmi internet sitelerinden faydalanılmıştır.
2. Yerel Yönetimler ve Sosyal Belediyeçilik konulu akademik literatür çerçevesinde kitap, makale, süreli yayın, sempozyum bildirilerinden faydalanılmıştır.
3. Çorum Belediyesinin sosyal yardım uygulamalarını incelemek ve gerekli değerlendirmeleri yürütmek için Yerel Yöneticilerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

Bu makaleyi araştırırken 4 bölüm şeklinde konu değerlendirilmiştir.

1. Bölümde Türkiye’de Yerel Yönetimlerin sosyal belediyeçilik anlayışı ile sosyal yardım kavramlarına bakış çerçevelerini belediye kanunları kapsamında “Sosyal Yardım Nedir?” ve “Belediye Nedir?” tanımlamaları ile ilişkilendirerek belediyelerin proje ve uygulama örnekleri ile değerlendirmeler yapılmıştır.
2. Bölümde Çorum Belediyesinin sosyal yardım anlayışı ile Çorum İlinde yaşayan ihtiyaç sahibi ailelere belediyelerin yardım faaliyetlerinin nasıl ulaştırıldığına yönelik Çorum Belediyesi Yöneticilerinin konuya dair tarafıma yaptıkları açıklamaları değerlendirilmiştir.
3. Bölümde Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü’nün Çorum İlinde yaşayan ihtiyaç sahibi ve dar gelirli ailelerin temel gıda ihtiyaçları ile gıyecek yardımı temini konusunda kurulan Gıda Bankası (Sosyal

Market) uygulamasının başlatılması ile Gıda Bankası'ndan faydalandırılan ailelerin nasıl tespit edildikleri ile yardımların hangi şekilde verildiğini incelenmiştir.

4. Bölümde ise Gıda Bankası uygulamasının ortaya çıkarttığı eksiklerin giderilmesine yönelik Gıda Bankası uygulamasının sonlandırılması ile Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşler Müdürlüğüne koordine edilen sosyal destek kartlarının ihtiyaç sahibi ailelere dağıtılması ve yerel esnaflardan bu kartlar sayesinde dar gelirli ailelerin ihtiyaçlarını karşılamalarını değerlendirilmiştir.

Tüm bu değerlendirmeler kapsamında Yerel Yönetimlerin ihtiyaç sahibi ailelere yönelik uyguladıkları sosyal yardım faaliyetleri ile dezavantajlı gruplar diye tanımladığımız engelli, yaşlı, çocuk, genç ve kadınlara yönelik belediyelerin projeleri incelenmiştir.

2.DÜNYA'DA VE TÜRKİYE' DE SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI

2.1.Sosyal Devlet Nedir?

Sosyal Devlet anlayışını anlamak ve insanların ortak yaşam alanlarında hep beraber ortak hareket edebilmelerini, amaçlarını ve çıkarlarını gözetebilmek için öncelikle devlet nedir sorusunu cevaplamak gereklidir.

Devlet, toprak bütünlüğü içerisinde ulusları veya milletleri bir araya getiren insanların sınırları belli bir teşkilat yapısı çerçevesinde oluşturulan siyasal bir yapıdır. (Dabın, 1936, s. 6-21'den aktaran Zabunoğlu, 1973, s. 36). Sosyal devletin amaçlarından bir tanesi de devletlerin toplum düzeni içerisinde yaşayan insanların sosyal ve ekonomik koşullarını eşit hale getirmek ve yasalar önünde eşitliklerini etkin hale getirmektir (Göze, 1995: 117'den aktaran Yay, 2014, s. 149).

Dünya'da ve Türkiye'de yaşanan ekonomik hareketlilik ve enflasyonist dalgalanmalar sonucunda insanoğlunun doğal çevrede yaşamlarını sürdürmek ve toplumsal düzen içerisinde ailelerinin asgari düzeyde geçimlerini sağlamak adına sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak için maddi bir gelir karşılığında belirli iş alanlarında çalışarak hayatlarını sürdürmeleri gerekmektedir.

Toplumsal hayat içerisinde herkesin gelir düzeyi ve yaşam standartları aynı seviyede bulunmamaktadır. Bu noktada insanların içerisinde yaşadıkları toplumda bu hayat standartlarının sağlanması ihtiyaç sahibi dar gelirli ailelerin yaşamlarına devam edebilmeleri ve asgari düzeyde temel ihtiyaçlarının karşılanması için devletlerin kamu düzenini sağlamak ve sosyal refah düzeyini artırmak için bir takım politikalar uygulamak temel görevleri arasındadır.

Sosyal devlet kavramı özellikle 2. Dünya savaşı sonrasında devletin yeniden kendi düzenlerini kurmaları adına kanuni düzenlemelerle temellendirilmiştir. Bu bağlamda; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. Maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Sosyal Devlet olduğu, bunun ise Cumhuriyetin temel nitelikleri gibi değiştirilemeyeceği ve değiştirilmesinin dahi teklif edilemeyeceği belirtilmektedir. "Bu ifadeden de anlaşıldığı üzere ülkemiz sosyal bir devlet anlayışına sahiptir (Müftüoğlu, 1996, s. 9).

Sosyal devlet anlayışı Osmanlı Devleti'nin devlet yönetimi içerisinde var olan uygulamalardan anlaşılmaktadır. Osmanlı Devleti yönetimi altında bulunan İstanbul, Bursa ve Edirne gibi büyük illere gelen yabancılar, öğrenciler ile şehirde yaşayan yoksul halkın barınma ve temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik imaretler, darüşşifalar, kalenderhaneler, tabhaneler ve kervansaraylarda insanlar ücretsiz konaklayabiliyordu. (Müftüoğlu, 1996, s. 10) Osmanlı Devletinden günümüze sosyal devlet anlayışı ile ilgili olarak uygulanan politikalara bakacak olursak Osmanlı Devletinde birçok uygulama Vakıflar aracılığıyla yürütülmektedir. Belediyelerin bütçeleri zayıf olduğundan dolayı sosyal hizmetleri yerine getirecek projeler yapılamamıştır.

Tanzimat Dönemi sonrasında sokağa atılan çocuklar ile sähipsiz çocukların bakımı belirli bir aylık ücretle sütanneye verilme uygulaması dışında Bab-ı Ali'de henüz yerleşmemiş olan yetimhaneler ve bakımevleri mevcut değildir (Ortaylı, 1974, s. 223-224'den aktaran Belenli, 2017, s. 28-29).

Sosyal devlet anlayışı ülkemizde ilk defa 1961 Anayasamızın 2. Maddesinde ifade edilmiştir. Bu ifadeye göre sosyal devletin tanımı; "Bireylere sadece klasik özgürlüklerin sağlanması değil, aynı zamanda onların maddi ihtiyaçlarının karşılanmasını kendisine görev edinen devlettir." tanımı yapılmıştır (Kocaoğlu, Aydoğan ve Karabulut Akkuş, 2017, s.159).

Ayrıca 1982 Anayasamızda "Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir." ifadesi ile hüküm altına alınmıştır. (Kocaoğlu, Aydoğan ve Karabulut Akkuş, 2017, s.159) Ayrıca sosyal devlet anlayışı içerisinde yer

alan bir diğer önemli konu ise devletin toplum içerisinde yaşayan bireylerin geleceğini teminat altına alabilmek adına sosyal sigortalar ve sosyal güvenlik kurumları oluşturmak adına gerekli düzenlemeleri yapmıştır (Zengin, Şahin ve Özcan, 2012, s.135).

Sosyal devlet ilkesinin uygulamasında ve vatandaşların hak ve özgürlüklerinin eşitlik çerçevesinde değerlendirilebilmesi için devletlerin 5 temel esas çerçevesinde uygulama politikalarını oluşturmaları gerekmektedir.

- 1.Sosyal devlet sosyal barışı ve adalet tesis etmekle görevlidir.
- 2.Sosyal devlet insanların eşit koşullarda yaşamalarını sağlamak adına ekonomik hayatı düzenlemek amacıyla politikalar uygulamaları gerekmektedir.
- 3.Sosyal devlet ilkesinin temelinde yer alan toplumun dezavantajlı grupları arasında yer alan yoksullar, kimsesizler, güçsüzler, çocuklar, engelliler ve yaşlıları korumak için politikalar üretmek zorundadır.
- 4.Sosyal devletin vatandaşların sosyal ve ekonomik gelirlerinin adil bir düzen çerçevesinde politika uygulayarak kaliteli yaşam standardı uygulayarak insanların yaşam düzeylerini yükseltmek.
- 5.Sosyal devlet politikası çerçevesinde insanların beden ve ruh sağlıklarını gerçekleştirmek (Müftüoğlu, 1996, s. 20).

Bireysel emeklilik sistemleri yalnızca bireyleri sosyo-ekonomik anlamda desteklediğinin yanında ülkelerin gelişmişliğine de önemli katkıları bulunmaktadır (Ergenekon, 2000a;7). Gelişmiş ülkelerde çalışanların girişimleri ile başlatılan fon sistemi, gelişmekte olan ülkelerin çoğunda yapılan emeklilik reformlarında zorunlu katılım ve kamu girişimli olarak hazırlanmaktadır (Gülcan, 2017;317). 1874 yılında ilk özel emeklilik şirketi Amerikan Demiryolu Şirketi (The American Express Company) tarafından kurulmuştur (Şen, Memiş, 2000;33). Emeklilik Sistemindeki reformlar incelendiğinde, 1985 yılında çok az sayıda ülke bireysel emekliliğe geçerken şu an her yıl bir yeni ülke daha bireysel emeklilik sistemini uygulamaya koymaya başlamıştır. O yıllarda Hollanda, İsviçre ve Şili bu reformu gerçekleştiriyordu. 2000'li yıllarda bu ülkelere yeni ülkeler (Danimarka, Polonya, Peru, Venezüella, Arjantin, Bolivya, Meksika, İngiltere, Tayland, Macaristan, Kazakistan... vb.) eklendiğini görmekteyiz. Ülkemiz ise 2003 yılında Bireysel Emeklilik Sistemi'ni uygulamaya başlayarak eklenen ülkeler arasında yerini almıştır. Bu sisteme zaman içerisinde diğer ülkelerin de eklenmesi beklenmektedir (Değerli, 2017;4).

Ülkeler özel emeklilik sistemlerini daha cazip hale getirebilmek için farklı reformlar yaparak ilgi çekmeye ve katılımları artırıp fon miktarlarını artırmayı hedeflemişlerdir. Özel emeklilik sistemlerinde çok eski bir geçmişi olan İngiltere uzun zamandır çok kapsamlı reformları uygulamaya dönüştürerek vergi indirim planıyla birçok ülkeye model olmuştur. Aynı açıdan ABD'de özel emeklilik programlarının tecrübesi çok eskiye dayanması nedeniyle, gelişmiş ve kompleks bir yapı göstermektedir. Amerika'da kamu tarafından sunulan teşviklerin özel emeklilik sistemleri (IRAs) çok yaygın olmuştur. Kanada'da mesleki bireysel emeklilik için uygulanan vergi teşviği 1917 senesinden sonra uygulanmış, 1957 senesinden sonra da gönüllülük esaslı özel emeklilik sistemleri başlatılmıştır. Ayrıca, Avusturalya, İsveç ve Japonya gibi bazı ülkelerde bireysel emeklilik sistemleri için geliştirilen destekler yeni uygulanmaya konmuştur (Özel ve Yalçın, 2013: 5). Türkiye'nin de içinde olduğu pek çok ülkede bireysel emeklilik uygulamaları ile sağlanan tasarrufları artırmak adına hem halka bilgi verme programları uygulanmakta hem de farklı teşvik politikaları geliştirilmektedir (Altun, 2017: 305-306).

2.1.1.Dünya'da Sosyal Devlet Anlayışı Üzerine İnceleme

"Avrupa'da Sosyal Politika social policy, Kuzey Amerika literatüründe ise Sosyal Refah Politikası social welfare policy kavramlarıyla ele alınmıştır." Bu kavramların ülkelerin temel prensipleri ile uyguladıkları çeşitli politikalara göre değişik anlamlarda kullanılması uygulama politikalarındaki farklılıklardan gelmektedir (Ersöz, 2011, s.47). Sosyal politika kavramı içerdiği konular bakımından tüm dünyada farklı anlamlarla yer almaktadır. Bu konuda çalışma yapan Bilim İnsanları tek bir noktada aynı yönde fikir sahibi olamamışlardır.

Devlet tanımını insanlık tarihi boyunca bir çocuk düşünür ve filozof farklı anlamlar yükleyerek kendi düşünce dünyalarına göre çeşitli anlamlar yüklemişlerdir. Alman Filozof Hegel' göre; "İnsanlar tarihi süreçler boyunca devlet anlayışı olmadan yaşamışlar, bu yaşam biçimi bizi hiç ilgilendirmez" diyerek insanlık tarihinin devletin var olmasıyla birlikte başladığını dile getirmiştir. (G.W.F. Hegel, Tarihte Akıl, çev. Önay Sözer, 2011, s. 163' den aktaran Belenli, 2017, s. 5)

Sosyal Devlet tanımı tüm dünya devletleri içerisinde öteden beri hep farklı anlamları ile çalışma alanı bulmuştur. Bu konuda Alman Bilim insanı Hermann Haller 1930 yılında sosyal devlet tanımını şu şekilde ifade etmiştir. “Liberal hukuk devletinin sadece sosyal hukuk devleti istikametinde dönüşmesi ile diktatörlüğün ortadan kalkacağı anlayışını savunuyordu.” Nitekim bu tezinde de haklıydı. Çünkü liberal hukuk devletinde eşitlik sadece şekil yönünden vardı. Bu duruma bakılmaksızın herkesin eşitlik çerçevesinde olması gerekiyordu. Haller’ e göre sosyal hukuk devletinde hukuksal eşitlik şekil yönünden değil gerçek anlamda özgürlükler yönünden eşitlik olmalıdır. (Schluchter, 1993, s.171’den aktaran Gören, 2000, s. 3)

Sosyal Devlet demek esasında Almanya kökeninde bir Avrupa terimi olarak ifade edilmektedir. Anglo-Amerikan kültüründe ise bu terim daha ziyadesiyle temel amacı sosyal adalet olan refah devleti (welfare state) ifadesi kullanılmaktadır. (Pekküçüksen, 2004: 459’ dan aktaran Toprak ve Şataf, 2009, s. 15)

Dünya’da sosyal devlet anlayışı özellikle 19. Yüzyılın sonlarında Sanayi Devrimi ile 2. Dünya Savaşı arasında Yerel Yönetimlerin sosyal politikalar alanlarındaki işlevselliği sadece yoksullara yardım etme uygulamaları ile sınırlı kalmış 1 Dünya Savaşı sonrasında ise sosyal imkânsızlıkların giderilmesi için Yerel Yönetimlere daha fazla sorumluluklar yüklenmiştir.

2.Dünya Savaşı sonrasında ise savaşın ortaya çıkardığı sorunları çözmek adına devletlerin sosyal ve ekonomik hayata sürekli bir müdahalesi söz konusu olmuştur. (Ersöz, 2006, s.768’den aktaran Şataf, 2017,s. 8) Sosyal Devletin Avrupa’da gelişmişlik düzeyini incelemek gerekirse Esping Andersen’ in (1990) tezi üzerinden değerlendirmeler yapmak konuyu anlamada yardımcı olacaktır;

1.Liberal Sosyal Devlet düzeninin hâkim olduğu ülkeler; Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, Kanada ve İngiltere

2.Sosyal Demokrat düzenin hâkim olduğu ülkeler; İsveç, Norveç, Finlandiya ve Danimarka

3.Muhafazakâr Sosyal Devlet düzeninin hâkim olduğu ülkeler; Avusturya, Belçika, Almanya, Hollanda, Fransa ve İtalya (Aydın ve Çakmak, 2017, s. 7).

Sosyal devlet anlayışı İskandinav ülkeleri olarak bildiğimiz İsveç ve Norveç devletlerinde farklı bir model olarak uygulanmaktadır. Bu model anlayışına Sosyal Demokrat Modeli denilmektedir. Bu refah anlayışına göre “Herkes iş ve tam istihdam” ana düşüncüyü oluşturmaktadır.

İskandinav ülkelerinde temel prensip olarak toplumsal cinsiyet eşitliği, geniş fayda sağlayan bir gelir dağılımı, serbest piyasa ekonomisi ve işgücüne en üst seviyede katılım İskandinav Refah Modeli sisteminin temel unsurlarıdır (Tümerkan, Albayrak ve Birinci, 2017, s. 72-73).

Yerel Yönetimlerin sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde Avrupa’da uygulanan bazı örneklere baktığımızda Finlandiya’da öğretmen ataması ve seçimlerinde sorumluluk eyalet ve yerel yönetimlere bırakılmıştır. Bazı belediyelere bağlı okullara ataması yapılacak müdür ve öğretmen seçimlerinde adayların mastır dereceleri, staj eğitim değerlendirmeleri ve yeteneklerini gösterme seviyeleri belediyelerce yürütülmektedir (Ekici ve Öter, 2010’ dan aktaran, Aykaç, Kabaran ve Bilgin, 2014, s. 284).

2.1.2.Türkiye’de Sosyal Devlet Anlayışı Üzerine İnceleme

Türkiye’de “Sosyal Devlet” tanımı hem sosyal adaleti düzenlemeyi kendisine görev edinen ve halkın refah düzeyini yükseltmeye çalışan devlet anlamında kullanılmaktadır (Pekküçüksen, 2004: 459’ dan aktaran Toprak ve Şataf, 2009, s. 15).

Ülkemizde yoksulluk kavramı sosyal ve ekonomik alanlarda gelirlerin kısıtlı olması ve temel ihtiyaçların karşılanamamasını ifade etmektedir. Ayrıca Oscar Levis’ in (1971) “yoksulluk kültürü” teorisinde “yoksulluğu bireylerin sahip oldukları veya olamadıkları bireysel nedenler olarak açıklamaktadır (Ceren ve Erdem, 2018, s. 7).

Bu kapsamda ülkemizde kamu kurumu ve kuruluşları tarafından verilen sosyal yardımların tek bir kurum tarafından organize edilmesi ve ihtiyaç sahiplerinin objektif kriterlere göre değerlendirip gerçek muhtaç ailelerin belirlenmesi amacıyla 2018 yılında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kurulmuştur.

Sosyal devlet veya Refah devleti anlayışı (welfare state) devletin sosyal barışı ve adalet sağlamak adına ekonomik alanda atması gereken meşru bir anlayış olarak da tanımlanmaktadır. (Ergun Özbudun-Türk Anayasa Hukuku, s. 103’ den aktaran Müftüoğlu, 1996, s.19)

Türkiye’de Sosyal Devlet anlayışı 20. yüzyılda kapitalizmin devlet yönetimlerinden olmuştur. Tarihsel süreç içerisinde ilk ve sosyal devlet anlayışında en dar grubu “sosyal yardım hizmetleri” oluşturur. Sosyal yardım hizmeti devlet içerisinde kendi ihtiyaçlarını karşılayamayan yoksul halka yardımcı olmak işlevidir (Güler, 2006, s. 2).

3.DÜNYA’DA VE TÜRKİYE’ DE SOSYAL BELEDİYECİLİK

3.1.Belediye Uygulamalarının Mevzuatlarda Yeri

1982 Anayasası’nın 127. maddesinde; Yerel Yönetimler; il, belediye ve köy halkının müşterek ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kurulan ve idare organları seçimle iş başına gelen kamu tüzel kişilikleri olarak tanımlanmaktadır (Ceren ve Erdem, 2018, s. 16).

Türkiye’de merkezi yönetim yapısı içerisinde yer alan devlet otoritesi Yerel Yönetimlerin şekil ve hizmet yönünden yönetişim esaslarını belirleyerek Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde yasalaşarak yürürlüğe giren 03 Temmuz 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 3. maddesinde belediye’ nin tanımı şu şekilde yapılmaktadır.

Belediye; nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim yerlerinde belde sakinlerinin mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğidir (www.mevzuat.gov.tr 1.5.5393, Erişim Tarihi: 29.01.2022).

Kavramsal bir terim olarak kent yönetimi yani belediye denince aklımıza “Osmanlı Devleti’nde şehremaneti, Almanca da gemeinde ve Fransızca da municipalite, cite ve İngilizce de ise municipality ve city.” kelimeleri karşımıza çıkmaktadır. Belediye denildiği zaman kasaba ve kentlerde veya yerleşim birimlerinde yaşayan insanların ortak hizmetlerini karşılayan kamu tüzel kişiliği bulunan ve örgütlerin yöneticilerinin seçimle iş başına geldikleri ir yerel yönetim idaresidir (Keleş, 1980, s. 74).

Bu tanımdan yola çıkarak Türkiye’de yaşayan vatandaşlar ikamet ettikleri yöre ve kentlerde kendilerinin sosyal, kültürel ve ekonomik yönden kalkınmalarını sağlamak için çeşitli yönetim birimleri oluşturmaktadırlar.

Türkiye’de devletin sosyal ve ekonomik alanlardaki etkinliğini yerine getirmek ve kentlerde yaşayan vatandaşların sosyal ve kamusal ihtiyaçlarını karşılamak adına bu yardımları ve sosyal yaşam kistaslarını çeşitli kanunlarla denetim altına almak zorundadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu ile sosyal ve ekonomik alanlarda Yerel Yönetimlere geniş yetkiler tanıyarak sosyal belediyeciliği zorunlu uygulama alanı yapmıştır. Bu kanun kapsamında yerel yöneticilere yönetim alanında yükümlü buldukları kentlerde yaşayan engelli, yaşlı, kimsesiz ve dar gelirli vatandaşlara hizmet sunmak görevini zorunlu politika uygulama alanı haline getirmiştir (Berkün, 2017, s. 588).

5393 sayılı Belediye Kanunu ile il ve ilçelerde ikamet eden vatandaşların belediyelerden yararlanma ve hizmet alma hakları bulunmaktadır. Yerel Yönetimler ise mahalli sınırlar içerisinde yaşayan insanların sosyal ve kültürel alanlarda gelişimlerini desteklemek adına çeşitli çalışmalar yaparlar. Bu konularda üniversitelerden, kamu kurumu ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışmalar yürütürler.(Kocaoğlu, Aydoğan ve Akkuş, 2017, s. 162-163).

5393 sayılı Belediye Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nda sosyal belediyecilik kavramları ile mevzuat hükümlerinde değerlendirecek olursak 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 9. maddesinde “mahalle ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Belediye bütçesinden yeterli imkânlar dâhilinde aynı yardı ve destek sağlamak.” İbaresini ile Belediyelerin ikamet sınırları içerisinde mahalle muhtarlıkları gözetiminde ihtiyaç sahibi vatandaşların çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak üzere görevlendirildiklerini anlamaktayız (Güven ve Yazar, 2021, s. 24 ve www.mevzuat.gov.tr 1.5.5393, Erişim Tarihi: 29.01.2022).

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 13. maddesi’ nde ise şu hükümler yer almaktadır. “Yapılacak yardımlar insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur.” İfadesi ile Yerel Yönetimlerce sunulacak hizmetlerin vatandaşları incitmeden ve onları afişe etmeden yerine getirilmesi çok önemli bir anlayıştır.(Güven ve Yazar, 2021, s.25).

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nun 7. Maddesinde; “Büyükşehir Belediyeleri; sağlık merkezleri, hastaneler, engelliler, yaşlılar, çocuklara yönelik her türlü hizmetleri yürütmek ve sosyal tesisleri kurmak adına kamu kurumu ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ile her türlü işbirliği yapmak

zorundadır.” İfadesi ile sosyal belediyeçilik alanındaki görev ve yükümlüklerine yer verilmiştir (Güven ve Yazar, 2021, s.25, www.mevzuat.gov.tr, 1.5.5216, Erişim Tarihi: 29.01.2022).

Bu kanunlardan da anlıyoruz ki sosyal devlet yönetimi anlayışının taşra da ve kırsal da yaşayan vatandaşlara yönelik hizmet götürmek görevi olan Yerel Yönetimlerin sosyal belediyeçilik hizmetlerini de yürütmek en önemli görevlerindedir. Ayrıca Yerel Yönetimlerin sosyal yardım uygulamalarını irdelemek ve bu konuda gerekli niteliksel yönetim anlayışını kavrayabilmek adına sosyal yardım teriminin anlamını da ortaya koymak gerekmektedir.

Sosyal Yardım: Temel ihtiyaçlarını karşılamaktan yoksun olan kişilere yönelik uygulanan bir sosyal güvenlik ve sosyal yardım alanıdır. İhtiyaç kriterlerinin belirlenmesi noktasında ihtiyaç sahibi ailelere, kimsesiz ve düşkünlere karşılık beklenmeden onların temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri aynı ve parasal yardım ödemeleridir. (Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, 2010: 28’ den aktaran Zengin, Şahin ve Özcan, 2012, s.134)

Yukarıda açıkladığımız sebeplerden dolayı Türkiye’de Yerel Yönetimlerin seçimlerle işbaşına gelen Yerel Yöneticileri gerek hukuksal mevzuat çerçevesinde gerekse parti politikalarının bir tezahürü olarak sosyal devlet ilkesi gereği sosyal politika uygulamak zorundadır.

Nitekim Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin devlet programlarında kimsesiz ve düşkün insanları korumak, kollamak, ihtiyaçlarını karşılamak ve en önemlisi de onların da toplum içerisinde sosyal bir birey olarak yaşamalarını sürdürmek en tabii hakkıdır.

Sosyal Belediyeçilik: Kentlerde ve metropol şehirlerde mahalli idareye sosyal alanlarda plan yapma ve düzeni sağlama çerçevesinde kamusal harcamalar, konut yapımı, eğitim, sağlık alanları ile çevrenin korunması, muhtaçların gözetilmesi konularında devletin yerel düzeyde hizmetlerinden sorumlu tüzel bir kurumdur. (Genç, 2009, s. 61–62)

Türkiye’de kamu kurumu ve kuruluşlarının yerelde sosyal hizmet alanında ortak politika ürettikleri belediyeler çeşitli sosyal aktivitelerle ve dönemsel süreçte yapmış oldukları sosyal sorumluluk projeleri ile de özellikle kadın, çocuk, genç ve yaşlıların önemli gün ve haftalarda çeşitli programlarla sosyalleştirilmesi faaliyetlerine de önemli katkılarda bulunmaktadır. Özellikle yerel yönetici seçmenlerinden oy almak ve yerelde belediye yönetimine talip olduklarını miting alanlarında yaptıkları konuşmalarda da sosyal yardım vaatleri ile de seçmenden oy talep etmektedirler.

Sosyal yardım uygulamaları görüldüğü üzere 5393 sayılı kanun kapsamında merkez teşkilatının yerel yönetimlere tahsis ettiği ödenekler ile Belediye Meclisi tarafından ayrılan bütçe tarafından karşılandığı yaptığımız araştırmalarda tespit edilmiştir.

Günümüzde Yerel Yönetimlerin asıl görevi şehirlerde yaşayan insanların ihtiyaçlarını yerine getirmektir. Belediyeler yönetim alanı içerisinde buldukları altyapı, su ve kanalizasyon gibi temel hizmetleri dışında sosyal belediyeçilik anlayışı içerisinde sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda da sorumluluk alarak vatandaşlara hizmet götürmek anlamında bir beklenti oluşmuştur. Nitekim Yerel Yönetimler sürdürülebilir şehirleşme ve sosyal belediyeçilik alanlarında da uygun politikalar ortaya koymaları gerekmektedir (Görün ve Bilgili, 2017, s.104).

Türkiye’de sosyal belediyeçilik denildiği zaman aklımıza gelen temel anlayış Yerel Yönetimlerin yoksulluğun azaltılmasında yapıcı ve etkileyici kararlar almak, ekonomik kalkınmayı sürdürebilmek, eşitsizlikleri azaltarak siyasal ve sivil toplum yönelik yerel demokrasiyi güçlendirecek politikalar oluşturmak başlıca görevleridir. (Smith, 1996, 163’den aktaran Zeybekoğlu Dünder, 2011, s. 121)

Türkiye’de merkezi yönetim ile taşra yönetimi özellikle sosyal belediyeçilik anlayışı kapsamında yeniden ele alınmıştır. Merkezi yönetim özellikle yerel de yaşayan insanların ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik projelerin uygulanması noktasında bazı yetkilerin yerel yönetimlere devredildiği ve bu çerçevede Yerel Yönetimlerce ihtiyaç sahibi ailelere yönelik politika uygulamaları ile sosyal yardım ihtiyaçları tespit edilmektedir (Berkün, 2017, s.584-585).

Yerel Yönetimlerin insani refah düzeyini artırma ve yerelde insanların geçim düzeylerinin artırılmasına yönelik 3 temel ilke göz önünde bulundurulmalıdır; “ İnsan odaklı olma, eşitlikçi ve kapsayıcı olma ve çok boyutlu olma.” Bu temel kriterler ölçüsünde projeler hayata geçirilirse ana hedefe ulaşılmış olur (Pektaş, 2010, s. 7).

Seçimler öncesinde parti programlarında siyasi parti liderlerinin seçim meydanlarında sıklıkla dile getirdikleri sosyal ekonomik refahı yükseltmek adına yürütmeyi amaçladıkları projeler seçimler sonrası yerel yönetici olarak seçilen belediye başkanlarının da temel programları arasına girerek öncelikli projelerin başında yer almaktadır.

Yerel Yönetimlerin özellikle üzerinde durdukları kavram sosyal belediyecilik anlayışıdır. Sosyal belediyecilik anlayışı; Yerel Yönetimlerin genel olarak belediye sınırları içerisinde ikamet eden halkın sosyal ve ekonomik yönden ihtiyaçlarını karşılamak adına yürüttükleri projeler diye tanımlayabiliriz (Berkün, 2017, s. 585).

Sosyal belediyecilik anlayışı âdem-i merkezîyetçi politikaların hayata uygulanması sürecinde daha geniş anlamı ile “yerel sosyal politika uygulamaları” kavramı ile açıklamak doğru bir kullanım olacaktır (Yavuz, 2013:16’dan aktaran Kocaoğlu, Aydoğan ve Akkuş, 2017, s. 159).

Yerel Yönetimlerin 2006 yılındaki toplam sosyal harcamalarının Gayri Safi Yurtiçi Hasıla’ya oranı %2,74’ den 2016 yılında sosyal harcamaların Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla içerisindeki oranı %3,55 oranına yükselmiştir. Ayrıca sosyal harcamaların oranı Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla içerisindeki oranı aynı dönem içerisinde %0,08’ den %0,12 oranına yükselmiştir (Ceren ve Âdem, 2018, s.18).

Türkiye’de belediyecilik anlayışının bir diğer uygulama noktası ise “Beyaz Masa” irtibat noktasıdır. Bu uygulama birimine 7 gün 24 saat esasına dayalı ve “ALO 153” zabıta ihbar noktaları ile vatandaşların Belediyelerden talepleri dinlenmekte ve çözüm önerileri geliştirilerek ihtiyaçları çözüme kavuşturmak adına ilgili hizmet birimlerine yönlendirilmektedir.

Son dönemlerde “Beyaz Masa” uygulaması ile sosyal alanlarda da yaşlı ve engelli vatandaşların istek ve önerileri karşılanmakta Belediyelerin ilgili Hizmet Birimleri yardımı ihtiyaç duyan kimselere evlerinde temizlik vb. hizmetleri yerine getirmektedirler (Genç, 2009, s. 63).

Türkiye’de sosyal belediyeciliği 4 temel başlık altında inceleyebiliriz;

1.Sosyalleştirme ve Rehabilitasyon: Yerel Yönetimler bu alanda kentlerde yaşayan halkın bir arada uyum içerisinde yaşamalarını ve sosyal beklentilere uygun olarak çeşitli değerleri aşılama adına sosyal kontrol mekanizması görevi görürler.

2.Yönlendirme ve Rehberlik Etme: Yerel Yönetimler kendilerine müracaat eden vatandaşların sorunlarını çözüme kavuşturmak için diğer paydaş kurumlarla sorunların çözümü noktasında gerekli istişareleri yaparak vatandaşların yerinde hizmet almaları için gerekli yönlendirme ile vatandaşlara rehberlik yapmaktadır.

3.Yardım Etme ve Gözetme (Sosyal Yardım): Yerel Yönetimler yönetim merkezi içerisinde yaşayan fakir, kimsesiz ve ihtiyaç sahibi vatandaşları belirleyerek bu vatandaşların hanelerine gıda, odun ve kömür ihtiyaçları ile tekerlekli sandalye gibi yaşamsal malzemeleri temin etmek üzere çalışmalar yaparak insanlara yardım etmektedirler.

4.Yatırım Yapma ve Tesisler Kurma: Yerel Yönetimler kent sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların ikamet ettikleri mahallelerde çeşitli aşevleri, sığınma evleri, kütüphaneler ve ekmek fabrikaları gibi ihtiyaç bulunan tesisleri kurmak kaydıyla bu mahallelerde hizmet üretmektedirler (Pektaş, 2010, s. 14).

Sosyal belediyecilik kavramı: Yerel Yönetimlere sosyal alanlarda düzenleme işlevi veren sağlık, konut ve eğitim alanlarında faaliyetler yapmalarını sağlayan ve çeşitli politikalar ürettiren ve sosyal kontrol sağlamayı amaçlayan bir model olarak değerlendirilmektedir (Özer ve Aksakoğlu, 2017, s. 101).

3.1.1.Dünya’da ve Avrupa Ülkelerinde Sosyal Belediyecilik Politika Örnekleri

Sosyal devlet düzeni içerisinde dünya’da ve Avrupa’ da bulunan ülkelerin yerel yönetimlerinin sosyal belediyecilik uygulamalarını değerlendirirken özellikle 18. yüzyılın sonuna doğru İngiltere’de başlayan sanayi devrimin bu gelişmiş karşısında vatandaşların temel ihtiyaçlarının karşılanması ve kentlerin yönetsel anlayışında meydana gelen değişimde rolü çok büyüktür.

Avrupa Kıtasının kuzeyinde yer alan İngiltere’ nin Manchester şehrinin nüfusu 1760 – 1830 yılları arasında 17 binden 180 bine çıkmıştır. Bu hızlı şehirleşme karşısında bazı sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Çarpık kentleşme, altyapı eksikliği, konut yetersizliği bunlardan başlıcalarıdır. İngiltere’de Yerel Yönetim organları belediye başkanı ve belediye Meclisinden oluşmaktadır. Belediyelerin bu sıkıntıları çözmeye yetersiz kalması sebebiyle “Onarma Kurulları” oluşturulmuştur.

Onarma kurullarında belediye başkanı, sulh hâkimi ve belediye meclisi üyeleri bulunmaktadır. İmar ve şehircilik, altyapı, temizlik ve zabıta hizmetleri faaliyet alanlarında bu kurulların etkin bir şekilde faaliyetler yürütmesi zamanla bu kurulların belediyelerden daha etkin olduğu gözlemlendi (Munro, 1952: 110- 112' den aktaran Oktay, 2008, s. 124).

Yerel Yönetim anlayışı dediğimizde aslında aklımıza Belediyecilik faaliyetler gelmektedir. Dünya devletlerine baktığımızda İsveç'te belediyeciliğin geçmişi çok eskilere dayanmaktadır. Çiftçi ve kilise toplantıları ile başlayan katılımcılık 1862 yılında çıkarılan yerel yönetim yasası ile tarihsel süreci başlatmıştır. Bu yasa kapsamında belediye ve bölge meclisleri kurulmuştur. Yıllara göre baktığımızda İsveç'te 1862 yılında 2500 belediye teşkilatı var iken 2010 yılında bu sayı 290' a düşmüştür. Bu durumun sebebi ikinci dünya savaşı sonrası yaşanan gelişmelerdir.

İsveç'te kurulan belediyelere göz atacak olursak 2.500 nüfuslu belediyeler var iken 810.000 nüfuslu belediyeler de bulunmaktadır. Yüzölçümü 19.447 km2 alan 24.000 nüfuslu Kiruna Belediyesi ve 9 km2 alana sahip olan 36.000 nüfuslu Sundbyberg Belediyesi de ayrıca örnek verilebilir (Salar, 2010'dan aktaran Erdem, 2015 s. 196).

İsveç 450.000 km2 alana sahip yaklaşık 9 milyon vatandaşın yaşadığı Kuzey Avrupa ülkesidir. Nüfusun çoğunluğu güney kentlerinde yaşamaktadır. En büyük 3 yerel yönetim kentleri 810.000 nüfuslu Başkent Stockholm, 500.000 nüfuslu Göteborg ve 287.000 nüfuslu Malmö şehirleridir (Erdem, 2015, s.197).

İsveç'te yerel yönetimler İsveç'te yaşayan göçmenlerin dil, konut ve işsizlik alanlarındaki sıkıntılarının çözülmesi adına ücretsiz dil eğitimi, konut edindirme politikası ve iş bulma üzerine istihdam politikaları üretme gibi görevler verilmiştir. Ancak konut edindirme politikalarından göçmenlerin faydalandırılmamaları İsveç'te yaşanan ayrımcı anlayışın bir sonucudur (Akarçay, 2019, s. 208).

Avrupa'da sosyal belediyecilik anlayışı ilk olarak İskoçya' da Glasgow şehrinde başlamıştır. 1832-1848 yılları arasında şehirde baş gösteren kolera salgını çok hızlı bir şekilde yayılarak sınıfsal ayrım gözetmeksizin herkesi etkilemiştir. 1848 yılındaki salgından sonra 1855 yılında su hizmetleri yerel yönetimlere bırakılmıştır. Bunun yanı sıra 1869 yılında gaz, 1872 yılında ulaşım ve 1890 yılında ise elektrik hizmetleri Yerel Yönetimlere devredilmiştir (Bayramoğlu, 2015: 34'den aktaran Şataf ve Mermer, 2017, s. 17).

Rusya'da yerel yönetimler federe birimleri olarak örgütlenmiştir. Rusya'da yerel yönetimlerin diğer aşamasını "Rayonlar" oluşturmaktadır. Rayonlar bağlı buldukları federe birimlerin bünyelerinde yerel anayasalarda kendilerine verilen görevleri yapmakla görevlendirilen Belediye Teşkilatlarıdır. Rayonlar kentsel ve kırsal olarak iki şekilde hizmet vermektedir. 2005 yılı verileri çerçevesinde Rusya'da 12.913 Rayon bulunmaktadır. Bu teşkilatların 1.352'si kentsel rayon yönetimi, 11.561 rayon yönetimi ise kırsal yerel rayon yönetimi teşkilatlarını oluşturmaktadır (Akhundova, 2012, s. 69).

İskandinav ülkeleri diye bilinen İsveç ve Norveç devletlerinde bulunan Yerel Yönetimlerin sosyal belediyecilik temelli sosyal yardım anlayışı üzerine uyguladıkları projeleri incelediğimizde Norveç'te 1984 yılında Yerel Yönetimler sağlık planı hayata geçmiştir. Bu bağlamda birinci basamak sağlık hizmetleri Yerel Yönetimlerce yürütülmektedir.

Norveç'te Yerel Yönetimlerin idaresinde sunulan birinci basamak sağlık hizmetinde aile hekimliği uygulaması vardır. Aile hekimlerine düşen nüfus 1500 – 2500 arasında değişmektedir. Vatandaşların Aile Hekimlerini seçme hakkı mevcuttur (Paycı ve Ünlüoğlu, 2004, s. 26'dan aktaran Albayrak ve Birinci, 2017, s. 75).

Fransa'da belediyecilik faaliyetleri gelişmiştir. Fransa'da 36.000 yerel yönetim bulunmaktadır. Belediyelerin nüfus ortalaması 2.000' in altındadır. Bunun sebebi Fransa'da köylere de belediye denilmesinden kaynaklanmaktadır. Fransa'da yerel yönetimlerin karar organı Belediye Meclisleridir. Başkanı ise belediye başkanı'dır. Belediye Başkanı bütçeyi hazırlar. İdari ve mali konularda gerekli işleri yerine getirir (Erbay, 1999, s.62' den aktaran Koçak, 2008, s. 137).

İngiltere'de yerel yönetimler 1215 tarihli Magna Carta' dan (Büyük Şart) beri varlığını sürdürmektedir. İngiltere'de yerel yönetimlerin tarihinin 10. yüzyıla kadar dayanması bu ülkede ki belediyecilik anlayışının tek tip bir anlayışının oluşumunu engellemiştir. İngiltere'de Londra ile birlikte 7 anakent belediyesi mevcuttur. Anakent belediyelerinin dışındaki belediyeler İl Belediyeleri (shire counties) ve ilçe belediyeleri (shire districts) olarak ikiye ayrılır. 1996-1998 yılları arasında üçüncü kademe yerel yönetim birimleri oluşturulmuştur. Bu birimler köy meclisleridir (parish councils) (Karasu, 112-113'den aktaran Koçak, 2008, s.143).

Amerika Birleşik Devletleri'ne baktığımızda yerel yönetimler 5 bölüme ayrılmıştır. Bu ayrılmanın sebebi Amerika Birleşik Devletlerinin eyalet sistemi ile yönetilmesidir. Bu 5 grubu özetlersek;

1. Counties; Eyaletin en büyük alt birimidir. Daha çok kırsal alanların yönetimidir. Üye sayıları 3 ile 50 arasında değişmektedir. Yönetimleri seçilmiş meclis ve kurullardan oluşmaktadır. Bazı kişilerde seçilmiş görevliler arasından yönetime gelmektedir. Şerif, savcı gibi görevliler mevcuttur. Bu yerel yönetim sisteminin başlıca görevleri arasında güvenlik işleri, evlilik muameleleri, elektrik hizmetleri, telefon hizmetleri, okulların denetimi gibi görevleri sayabiliriz.

2. Belediye (Municipality) Yönetimi; Bu yerel yönetimlere city, town, village gibi isimler verilmektedir. Genellikle bu tür belediyeler eyaletlere bağlı olarak vatandaşların talebi üzerine kurulurlar. Eyalet Meclisinden yetki alırlar. Bu belediyelerin başlıca görevleri arasında polis ve itfaiye işleri, sokak aydınlatması, çöp toplama, sağlık uygulamalarını sayabiliriz.

3. Kasaba (Township) Yönetimi; Bu yerel yönetim biçimi vilayetlerin alt birimidir. Amerika Birleşik Devletlerinde pek yaygın bir uygulama değildir. Bu yerel yönetim hizmet biriminin başlıca uygulamaları arasında polis, itfaiye ve sağlık hizmetleri, çöplerin toplanması ve okulların yönetilmesi gibi uygulamaları sayabiliriz.

Bir örnek verecek olursak Amerika'nın New England bölgesinde "Kasaba toplantısı bu yerel yönetim biriminin farklı bir uygulamasıdır. Bu kasaba toplantılarına o yöre de yaşayan vatandaşlar yılda bir kez bu toplantılara katılarak yaşadıkları kasabanın sorunları üzerine görüşlerini bildirirler."

4. Special Districts; Bu yerel yönetim alanı tek bir fonksiyonu yerine getirmek adına kurulmuştur. Bu birimler su, kanalizasyon ve mezarlık gibi hizmetlerin yürütülmesi gibi faaliyetleri yerine getirirler. Amerika Birleşik Devletleri'nin eyalet sistemi içerisinde bu hizmetler diğer bölgelerde municipality ve township gibi yerel yönetimlerin sorumluluğunda yürütülmesi nedeniyle bu yerel yönetim birimleri genellikle halkın değişik ihtiyaçlarına göre faaliyet alanı olarak hizmet yürütülmektedir.

5. Okul Bölgesi (School District); Bu hizmet yönetimi ise Amerika Birleşik Devletleri'nde faaliyet gösteren ilk, orta ve yükseköğretim okullarının bölgelerinde kurulmuş idari birimlerdir. Bu hizmet birimleri okulların bakım, onarım ve yapım işlerini yürütmektedir (Koçak, 2008, s. 149-151).

Dünya' da belediyeçilik örneklerinin bir diğer modeli ise "Yerel Gündem 21" adlı programdır. Bu programın temel amacı sürdürülebilir gelişmişlik düzeyini sağlayabilmek için küresel ortaklıklar oluşturmak ve yerel yönetim faaliyetlerini Avrupa Sosyal Şartı ve Yerel Gündem 21 programı çerçevesinde faaliyetleri geliştirmektir.

1992 yılından bu tarafa dünya genelinde 135 ülkede Yerel Gündem 21 programı uygulanmakta ve 4.000' in üzerinde yerel yönetim bu faaliyetler çerçevesinde sosyal politika uygulamaktadır. Başta Almanya, İngiltere, Hollanda ve İskandinav ülkelerinde bulunan yerel yönetimlerce programlar yerel ortaklık çerçevesinde sürdürülmektedir (Ersöz, 2011, s. 91-92).

3.1.2.Osmanlı Devleti'nden Günümüze Belediyeçilik Uygulamaları

Türkiye'de Yerel Yönetimlerin varlığı ile şehirlerde veya kırsal bölgelerde yaşayan vatandaşların sosyal ve ekonomik yönden ihtiyaçlarını karşılamak için uygulanan sosyal belediyeçilik faaliyetleri Osmanlı Devleti dönemine kadar dayanmaktadır.

Osmanlı Devleti yönetimi içerisinde il kurulan Yerel Yönetim 1855 yılında İstanbul ilinde Kırım Savaşı sonrasında 12 kişilik bir Şehir Meclisi ile kurulmuştur. Osmanlı Devleti bu yönetimin başına Şehrimin atamıştır. Şehir Meclisi üyeleri atama ile göreve geliyorlardı. Bu meclis üyelerinin 2/3' ü her yıl yenileniyordu.

1855 yılına gelindiğinde İstanbul'da kurulan belediye' nin yönetim şeklini ve çalışma standartlarını belirlemek için İntizam-ı Şehir Komisyonu kurulmuştur. Bu komisyon 1857 yılında hazırladığı Nizamname ile İstanbul İlini 14 belediye dairesine ayırmıştır. Bu daireler içerisinde sadece "Altıncı Daire-i Belediye" kurulmuştur. Bu belediyenin sınırları Galata ile Beyoğlu semtleridir. Bu bölgelerde yaşayan halkın çoğunluğu azınlıklarca meydana geldiği için bu belediyenin yazışma dili Fransızca olarak yürütülüyordu. Belediye şehir uygulamalarını Fransa' nın Paris Belediyesinin uygulamaları örnek alınarak Yerel Yönetim faaliyetleri uygulanıyordu (Ulusoy ve Akdemir, 2006, s.158'den aktaran Koçak, 2008, s. 20).

Osmanlı Devleti yönetiminin yerel yönetim anlayışı çerçevesinde kurduğu Altıncı Daire-i Belediye teşkilatının yöneticisi olarak atanan daire müdürü olarak görev yapan bir kişi tarafından yönetilmekte idi. Bu yönetici ye

yardımcı olmak üzere 7 kişilik Daire-i Belediye Meclisi bulunmaktaydı. Bu meclis' te görev alabilmek için en az 10 yıl İstanbul'da ikamet etmek şartı ve 100.000 kuruş taşınmaz bir mal varlığının olması koşul olarak aranmaktaydı (Keleş, 2012: 159' dan aktaran Demir, 2019, s. 445).

Türkiye'de yerel yönetimlerin teşkilat yapısını ve sosyal belediyeçilik uygulamalarını incelemek için belediyelerin tarihini bilmek gerekir. Belediyeler Osmanlı Devleti yönetiminin yerel alanlarda yaptıkları düzenlemelere bakmak gerekiyor. Osmanlı Devletinin ilk anayasası olan kanun-i esasi' de belediye yönetimine yer verilmiştir. 1876 Kanun-i Esasi'nin 108. maddesinde Yerel Yönetimlere yetki genişliği verilmiştir (Keleş, 2000, s. 130'dan aktaran Koçak, 2008, s. 21).

1877 yılında yayımlanan Dersaadet Belediye Kanunu ile İstanbul İlinde bir belediye oluşturulması karara bağlanmıştır. Vilayet Belediye Kanunu ile de her vilayet ve kasabalarda yerel yönetim kurulması kararlaştırılmıştır. 1913 tarihinde ise il özel idareleri konusunda bir düzenleme yapılmıştır. 20 Ocak 1921 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında yerel yönetimlerle ilgili düzenlemelerin de mevcut olması ile birlikte belediye faaliyetleri önem kazanmıştır. Teşkilat-ı Esasiye Kanununun bazı maddelerinde il, kaza, nahiye ve belediyelerle ilgili hükümler ifade ettiği bu nedenle de belediyeçilik faaliyetlerine önem verildiği anlaşılmaktadır (Koçak, 2008, s. 22).

Osmanlı Devleti'nin yönetim alanı içerisinde toplam 389 yerel yönetim teşkilatı kurulmuştur. Bu belediyeler içerisinde İstanbul'da kurulan belediyelerin su, toplu ulaşım ve alt yapı hizmetleri yabancı şirketler tarafından karşılanmaktadır. İstanbul dışındaki yerel yönetimlerin çoğunda kentsel hizmetler yerine getirilememiştir. Bu dönemde kurulan belediyelerin 20'sinde içme suyu hizmeti tesisatlarına, 4' ü elektrik hizmetleri tesisatlarına, 17 belediye mezbaha hizmetlerine, 29 belediye de park ve bahçe hizmetleri yerine getirilmekteydi.

Bu dönemde kurulan belediyeler 17 km asfalt yol, 251 km şose yol, 578 km kaldırım ve 393 adet köprü ve menfez yapmışlardır. Bu dönemdeki kısıtlı bütçe imkânları çerçevesinde yerel yönetimler dönemin şartları incelendiğinde daha fazla belediyeçilik hizmetini yerine getirebilecek imkâna sahip değillerdir (Aytaç, 1993, s. 539'dan aktaran Ersöz, 2011, s. 104).

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde nüfusun büyük çoğunluğu kırsal alanlarda yaşamaktadır. 1927 yılında 13.648 olan nüfusun yaklaşık %75'i 39.901 köyde ikamet etmektedir. Aynı dönemde 63 il merkezi olmak üzere 328'i ilçe, 69'u köy ve 63'ü il merkezi olmak üzere toplamda 460 yerel yönetim teşkilatı bulunmaktadır (Türkiye İstatistik Yılığ, 1999, s. 71-74'den aktaran Ersöz, 2011, s. 104-105).

Cumhuriyetin ilk yılları Cumhuriyet Yönetimi yerel alanda kentsel ve mekânsal hizmetlerin politikasını oluşturmak için başkent Ankara'yı seçmiştir. 1924 yılında Ankara Şehremaneti kurularak hizmet alanında önemli bir deneyim oluşturmuştur. Ancak 1930 yılında bu teşkilatlanma sona ermiştir (Tekeli, 1978, s. 38 - 45'den aktaran Ersöz, 2011, s.105).

Türkiye'de 1945 - 1980 dönemlerinde kırsal ve kentsel nüfus yoğunluğu ile yerel yönetimlere bakıldığında Türkiye'de il sayısı 65' den 67' ye, belediye sayısı ise 583'den 1.725' e yükselmiştir. 1945 yılında kentlerde yaşayan insanların oranı %24,94 olarak kayıtlara geçerken 1980 yılına gelindiğinde nüfusun %43,91' i kent merkezlerinde yaşamaktadır. Ayrıca belediye sınırları içerisinde yaşayan nüfus 5.145.020' den 25.523.604 kişiye yükselmiştir (Türkiye İstatistik Yılığ, 1999, s. 71-74'den aktaran Ersöz, 2011, s. 109).

İçişleri Bakanlığı'nın 2018 yılı verilerine göre Türkiye'de 30 büyükşehir belediyesi, 51 il belediyesi, 519 büyükşehir ilçe belediyesi, 403 ilçe belediyesi ve 396 belde belediyesi olmak üzere 7 coğrafi bölgede toplamda 1399 belediye halkın huzur, mutluluk ve sosyal yardım alanlarında hizmet vermektedir (Ceren ve Erdem, 2018, s.16).

3.1.3. Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Belediyeçilik Politikası Örnekleri

İstanbul ili sınırları içerisinde yer alan ve anadolu coğrafyasından en çok göç alan belediyelerden biri olan Zeytinburnu Belediyesi' nce yürütülen sosyal yardım faaliyetlerinden bazıları şunlardır; aşevi, kurban kesim yerleri ile 2012 yılı içerisinde faaliyetlerine başlayan ve günümüzde de aktif olarak görevlerine devam eden Aile, Kadın Destekleme ve Engelliler Merkezi (AKDEM), Zeytinburnu Yerel Kalkınma ve Avrupa Birliği İlişkileri Koordinasyon Merkezi (ZEYKOM) (Akarsu, 2014: 64-89'dan aktaran Berkün, 2017, s. 591, <https://akdem.org.tr/>, <http://www.zeytinburnu.istanbul/Fotograf-Galerisi-ZEYKOM> Erişim Tarihi: 10.01.2022).

Şanlıurfa' da Büyükşehir Belediyesinin Şanlıurfa ilinde yaşayan vatandaşlara yönelik sunduğu sosyal hizmet uygulamalarından bazıları; Ferah Kent El Sanatları Merkezi, Süleymaniye Meslek Edindirme Merkezi, Hayati Harrani Kadın Destek ve Eğitim Merkezi vb (Berkün, 2017, s. 593).

Artvin Belediyesi Artvin ilinde yaşayan vatandaşlara yönelik bazı sosyal hizmet uygulamaları; aşevi, şefkat eli mağazası, evden eve temizlik hizmeti ve hanımlar lokali kentte bulunan vatandaşlara hizmet vermektedir (Berkün, 2017, s.593).

Sosyal belediyecilik anlayışı içerisinde sosyal yardım projeleri üreten yerel yönetimlere örnek verecek olursak bu konuda Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal yardım alanında Bursa İlinde ar gelirli vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak üzere dağıtılan sosyal destek kartları ile halkın temel gıda ihtiyaçları karşılanmaktadır (www.bursa.bel.tr, Erişim Tarihi: 10.01.2022).

Alaca Belediye Başkanlığınca su deposu mevkiinde kurulan belediye aşevi dar gelirli vatandaşların aç kalmamaları konusunda sıcak yemek dağıtımı yaparak sosyal yardım alanında örnek başka bir uygulamadır (www.alaca.bel.tr, Erişim Tarihi: 10.01.2022).

Hatay Büyükşehir Belediyesi Başkanı Doç. Dr. Lütfü SAVAŞ göreve geldikten sonra şehir hayatında gözle görülür bir değişim yaşanmaktadır. Şehirde yaşayan ihtiyaç sahibi ailelere sosyal yardım alanında Vali Ürgen Parkı içerisinde mobil yemek aracı ile sıcak yemek ikramı yapmaktadır (www.hatay.bel.tr, Erişim Tarihi: 10.01.2022).

Ankara Büyükşehir Belediyesi her yıl Ramazan Ayı içerisinde Ankara İlinde yaşayan kimsesiz ve dar gelirli vatandaşlara sosyal hizmet belediyeciliği kapsamında gıda kolisi yardımı yapmaktadır. Ayrıca belirli yerlerde iftar çadırı kurarak vatandaşların oruçlarını açmalarını sağlayarak sosyal devlet anlayışının gerekliliğini yapmaktadır (www.ankara.bel.tr, Erişim Tarihi: 10.01.2022).

İskenderun Belediyesince İskenderun ilçesinde eğitim ve öğretim gören üniversite öğrencilerine mobil yemek aracı ile sıcak çorba ikramında bulunarak sosyal yardım alanında önemli bir proje yürütmektedir (www.iskenderun.bel.tr, Erişim Tarihi: 10.01.2022).

Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığınca Aydın ilinde yaşayan dar gelirli vatandaşlara sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde ücretsiz kırtasiye ve kömür yardımı dağıtmaktadır (www.aydin.bel.tr, Erişim Tarihi: 11.01.2022).

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi sosyal belediyecilik ilkesi kapsamında Diyarbakır ilinde yaşayan vatandaşlara hizmet vermek adına Sümer Park Sosyal Destek Merkezi projesini hayata geçirmiştir. Bu merkezde vatandaşlara psiko-sosyal destek hizmetleri, engelli hizmetleri, kadın ve aile alanlarında hizmetler vermektedir (www.diyarbakir.bel.tr, Erişim Tarihi: 11.01.2022).

Trabzon Büyükşehir Belediyesince şehir de yaşayan 800 engelli vatandaşa sosyal belediyecilik hizmetleri kapsamında TRAPARK projesi hayata geçirilmiştir. Bu projeye Trabzon ilinde yaşayan engelli vatandaşların şehir hayatında kolayca hareket edebilmeleri için belirli noktalara engelli aracı şarj istasyonu kurulmuştur. Bu hizmetle engelli bireyler araçlarını 3 saat süreyle ücretsiz olarak şarj edebilme imkânına sahiptir (www.trabzon.bel.tr, Erişim Tarihi: 11.01.2022).

Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanlığınca Adana ilinde yaşayan engelli vatandaşları 80' i akülü olmak üzere 300 adet engelli sandalyesi sosyal sorumluluk projesi kapsamında engelli bireylere dağıtılmıştır (www.adana.bel.tr, Erişim Tarihi: 11.01.2022).

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi tarafından sosyal belediyecilik projesi kapsamında her gün düzenli olarak 2.000 kişiye çorba ve ekmek ikramında bulunulmaktadır (www.kahramanmaras.bel.tr, Erişim Tarihi: 10.01.2022).

Manisa Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı sosyal belediyecilik faaliyetleri kapsamında Manisa İli Ahmetli İlçesinde yangında evi yanan aileye ev eşyası yardımında bulundu. Kuzu ailesi de kendilerine yardım eli uzatan Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Cengiz ERGÜN' e teşekkür etti (www.manisa.bel.tr, Erişim Tarihi: 11.01.2022).

Karaman Belediyesi 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde engelli vatandaşları yalnız bırakmadı. Karaman' da ikamet eden engelli vatandaşlarla Karaman Belediyesi Gönül Gözü Engelli Dinlenme Evi'nde bir araya gelen Başkan Savaş KALAYCI engellilerin gününü kutladı (www.karaman.bel.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

Ankara ili Keçiören Belediye Başkanlığı sosyal belediyecilik faaliyetleri kapsamında Keçiören ilçesinde ikamet eden vatandaşlara mobil çorba dağıtım aracı ile hizmet vermektedir. Keçiören Belediye Başkanı Turgut ALTINOK çorba dağıtımı ile ilgili şu ifadelerle yer vermiştir. “ Keçiören İlçemizde günlük toplam 3.500 vatandaşa çorba ikramı yapmaktayız. Bu dağıtımın 800 adedini Sağlık Bilimleri Fakültesindeki öğrencilere geri kalan ikramlarımızı ise Keçiören İlçesindeki belli noktalarda vatandaşlarımıza ikram ediyoruz.” (www.kecioren.bel.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

Sosyal belediyecilik alanında yapılan faaliyetlere örnek verilecek olursa İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin İstanbul ilinde yaşayan ve eğitim seviyeleri düşük gençlere yönelik İstanbul Gençlik Rehabilitasyon ve Meslek Edindirme Merkezi (İSMEM) bu konuya en önemli örneklerden bir tanesidir. Bu merkezde 15 – 25 yaş aralığında bulunan ve risk altındaki gençleri iş sahibi yapmak ve mesleki gelişimlerinin yanında topluma da kazandırmak ana amaçlardandır (Köyağasıoğlu, 1998:77' den aktaran Göktürk ve Yılmaz, 2020, s. 60-61).

Sosyal belediyecilik ilkesi kapsamında bir diğer yerel yönetim uygulaması ise İzmir İline bağlı Kemalpaşa Belediyesinin ilçede hayata geçirdiği “Bebek Taksi Projesidir.” Bu proje ile Kemalpaşa Belediyesi ilçede doğum yapan anneleri Kemalpaşa Devlet Hastanesinden evlerine ücretsiz olarak taşıma hizmeti vermektedir. Ayrıca Kemalpaşa İlçesinde yeni doğan bebeklerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere “Hoş Geldin Bebek Paketi” vererek ailelerin ihtiyaçlarını karşılamaktadır (www.kemalpasas.bel.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

3.1.4. Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Sosyal Yardım Politikaları

Ankara Büyükşehir Belediyesi sosyal yardım faaliyetleri kapsamında daha kapsamlı ve planlı bir teşkilat yapısına sahiptir. Belediye, kimsesiz, yaşlı, engelli ve dar gelirli vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak ve sosyal politikaları takip etmek üzere Kültürel ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı ile Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı adı altında iki farklı teşkilat üzerinden sosyal yardım ve proje uygulamalarını takip etmek ve insanlara sosyal yardım ihtiyaçlarını karşılamak üzere koordine kuruluşları kurulmuştur (Berkün, 2017, s. 591, www.ankara.bel.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

Erzurum Büyükşehir Belediyesi Erzurum ilinde yaşayan 2.000 dar gelirli aileye aylık 150,00 lira harcama limiti bulunan sosyal destek kartı dağıtarak il genelinde sosyal belediyecilik anlayışı içerisinde sosyal sorumluluk projesi ortaya koymaktadır (www.erzurum.bel.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığınca özellikle 2019 yılı içerisinde küresel ölçekte yaşanan korona virüs salgını ile mücadele kapsamında Konya ili merkezinde faaliyet gösteren 10 bin ve Konya’ya bağlı 28 ilçe de yaşayan 10 bin olmak üzere 20 bin esnafa 1.000 lira sosyal yardım yapmaktadır. Bu yardımlar için Konya Büyükşehir Belediyesi bütçesinden 50 milyon liralık kaynak aktarılmıştır (www.konya.bel.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi sosyal belediyecilik anlayışı içerisinde Şanlıurfa ilinde yaşayan 1551 dar gelirli aileye Gıda Bankası üzerinden çeşitli temel gıda maddesi yardımı yapmaktadır. Ayrıca ÇÖLYAK hastası 975 aileye de 5 kg glütensiz un yardımı yapılmaktadır (www.sanliurfa.bel.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Şube Müdürlüğünce İzmir ilinde yaşayan vatandaşlara yönelik sosyal belediyecilik uygulamaları çerçevesinde “Süt Kuzusu” projesi hayat geçirilmiştir. Bu proje kapsamında 1 – 5 yaş arası çocuklara ayda 8 litre süt dağıtımı yapılmaktadır (www.izmir.bel.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından sosyal belediyecilik hizmetleri kapsamında Mersin ilinde yaşayan dar gelirli 12.712 aileye Halk Kart hizmeti verilmektedir. Bu kart sahibi 8.415 aileye 100,00 lira,

4.297 aileye ise 180,00 lira tutarında Halk Kartı ödemesi yapılmaktadır. Toplamda Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığınca 1.614,960,00 lira Halk Kart ödemesi yapılmıştır (www.mersin.bel.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi sosyal belediyecilik ilkesi çerçevesinde Kocaeli ilinde yaşayan ihtiyaç sahibi dar gelirli ailelere yönelik 41 Kart projesi ile 18.000 aileye 1.500 lira tutarında yakacak yardımı yapıldı. Bu yardımların Kocaeli Büyükşehir Belediyesi bütçesine maliyeti 27 milyon lira olarak açıklandı (www.ozgurkocaeli.com.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2022).

3.1.5. Türkiye’de Siyasi Liderlerin, Akademisyenlerin ve Yerel Yöneticilerin Sosyal Belediyecilik Hakkındaki Görüşleri

Türkiye’de Yerel Yönetimler bir yandan sınırları içerisinde yaşayan vatandaşlara hizmet etmek adına tüm imkânlarını seferber ederken diğer yandan da geleceğe yönelik analiz çalışmaları yaparak stratejik hedefler ortaya koymaktadır.

Bu çalışmaların çarpıcı örneklerinden bir tanesini de İstanbul Büyükçekmece Belediyesi “Gelecek Sizinle Gelecek” temasıyla 2050 Büyükçekmece Vizyonu Çalıştayı yaparak gerçekleştirmiştir. Bu çalıştay da belediye hizmetlerine dair tüm alanlarda konusunda uzman kişilerce sunular gerçekleştirilmiştir (www.bcekmece.bel.tr, Erişim Tarihi: 13.01.2022).

Çalıştay’ da konuşma yapan eski Başbakan Yardımcılarından Murat KARAYALÇIN; “Bu çalıştayın düzenlenmesinde emeği geçen herkese sonsuz şükranlarımı sunarım. Büyükçekmece’ nin 2050 vizyonu çok değerli akademisyenler tarafından akademik veriler ışığında tartışılmıştır. “ diyerek konunun önemini vurgulamıştır. (www.milliyet.com.tr, Erişim Tarihi: 13.01.2022)

Ak Parti Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Mehmet ÖZHASEKİ sosyal belediyecilik anlayışı ile ilgili partisinin Antalya’ da düzenlenen bölge toplantısında şu sözlerle Ak Parti belediyeciliğini ifade etmiştir. “ Şu anda en son yapılan yerel seçimler sonucunda 805 belediyenin yönetimi bizde. Hamdolsun ki her şehrimizde gönül belediyeciliği yapıyoruz. Şehirlerimizde aç ve muhtaç insanlara her daim yardım elimizi uzatıyoruz.” (www.tr.sputniknews.com, Erişim Tarihi: 13.01.2022)

Türkiye’de insanların önünde bazı engeller özellikle zihinlerde olan engellerdir. Bu sebeptendir ki, Türkiye’de 2020 yılını Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN “Erişilebilirlik Yılı” ilan etmiştir. Türkiye’de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü koordinesinde illerde “Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonları” oluşturmuştur. Bu komisyonlar Yerel Yönetimlerin sınırları içerisinde yer alan park, bahçe, yeşil alanlar, toplu ulaşım araçları ile kamu kurumu ve kuruluşlarının engelli erişilebilirliğine uygun olarak yeniden düzenlenmesinden sorumludur.

Bu nedenle Yerel Yönetimler Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN’ ın talimatıyla kendi sınırları içerisinde yaşayan engelli vatandaşların şehir içerisinde yaşamlarını kolaylaştırmak için her türlü düzenlemeyi yapmak üzere sorumludurlar (www.finans.mynet.com, Erişim Tarihi: 13.01.2022).

Türkiye’de Yerel Yönetimler belirli tarihlerde belediyecilik hizmetlerinin etkin bir şekilde uygulanabilmesi adına çeşitli üniversitelerle işbirliği içerisinde ortak sempozyumlar düzenlemektedirler. Bu belediyelerden bir tanesi de İstanbul Büyükçekmece Belediyesidir (www.tele1.com.tr Erişim Tarihi: 14.01.2022).

Büyükçekmece Belediyesi 14 – 15 Mayıs 2017 tarihlerinde çeşitli akademisyenlerin katıldığı bu sempozyum da konuşma yapan Prof. Dr. Ruşen KELEŞ “Sosyal belediyecilik yerel demokrasilerde çocuk dostu, engelli dostu kentler temalı çeşitli alanlarda son derece faydalı olacağını düşündüğüm ve Yerel Yönetimlere ışık tutacağı ve güncel sorunlara çözüm önerilerini sunulacağını düşünüyorum. ifadeleri ile bu sempozyum hakkındaki görüşlerini belirtmiştir (Keleş, 2017, s. 19).

Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN’ ın katılımıyla Ankara ili Kızılcahamam ilçesinde düzenlenen Belediye Başkanları İstişare Toplantısında “Biz bu millete efendi olmaya değil, hizmetkâr olmaya talibiz. 19 yılda belediyecilik anlayışında sosyal belediyeciliği gönül belediyeliği ile harmanladık.” sözleri ile belediye başkanlarına seslenmiştir (www.haberler.com, Erişim Tarihi: 14.01.2022).

Sosyal belediyecilik alanında Trabzon Belediyesince yürütülen Yaşlı Destek Programı (YADES) kapsamında konuşan Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Murat ZORLUOĞLU sosyal belediyecilik anlayışı ile ilgili olarak şu ifadeleri kullanmıştır. “Yaşlı Destek Programı ile yaşlılarımıza hizmet etmekten onur duyuyoruz. Onların hayır dualarını almak bizim için çok değerli bir anlayıştır.” (www.trabzon.bel.tr, Erişim Tarihi: 14.01.2022).

Cumhuriyet Halk Partili (CHP) Belediye Başkanları Çalıştayına katılan Bodrum Belediye Başkanı Ahmet ARAS sosyal belediyecilik alanında yapmış oldukları hizmetleri şu şekilde ifade etmiştir. “Kara Kış Fonu Acil Eylem Planı kapsamında Bodrum İlçemizde bulunan 56 mahallemizi izliyoruz. 3 mahalleyi acil eylem planı kapsamında hizmet yönünde öncelikleri arasında değerlendirdikleri ve yoksullaşma riski taşıyan 10 mahallemizi de izliyoruz.” (www.haberler.com, Erişim Tarihi: 14.01.2022).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak sosyal belediyecilik anlayışı içerisinde Kurban Bayramında 230 bin ailenin mutfağına et ulaştırdık. Ayrıca 0-4 yaş arası çocuğı olan annelerimize ücretsiz ulaşım kartı dağıttık.” ifadelerinde bulunmuştur. (www.sosyalhizmetler.ibb.gov.tr, Erişim Tarihi: 14.01.2022).

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Tunç SOYER İzmir ilinde sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde yürütmüş oldukları hizmetler hakkında şu ifadelerde bulundu. “Yerel seçimler öncesi söz verdiğimiz üzere İzmir ilimize Dr. Behçet UZ rekreasyon alanının tamamladık. Bu proje ile İzmir ilimize ikinci kültür parkımızı hizmete açmış olduk. Bu proje ile Bornova, Konak ve Buca ilçeleri sınırları dâhilinde 180 bin metrekare alanda yenileme çalışması yapıldı.” (www.cumhuriyet.com.tr, Erişim Tarihi: 14.01.2022).

4.ÇORUM BELEDİYESİNİN SOSYAL BELEDİYECİLİK POLİTİKALARI

Bu amaçla içerisinde yaşadığım ve projelerini yakından takip ettiğim Çorum Belediyesi'nin de özellikle 2016 yılı sonrası seçilen belediye başkanları yerel projelerinde Çorum ilinde yaşayan ekonomik yönden geliri yeterli olmayan vatandaşların sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik bir takım projeleri hayata geçirmeye başladılar.

Bu amaçla yürütülen ve hayata geçirilen sosyal yardım projeleri Çorum Belediyesince Gıda Bankası adı altında bir sosyal market kurulması ve sonrasında bu projenin geliştirilmesi hedeflenerek sosyal destek kartı uygulaması ile hizmetlerine devam etmektedir.

4.1.Çorum Belediyesi Yöneticilerin Sosyal Belediyecilik Konusundaki Görüşleri

Çorum Belediyesinde sosyal ve ekonomik yönden geliri kısıtlı olan vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yürütülen bu uygulamalarla ilgili olarak Çorum Belediyesi yetkilileri ile görüşmelerde bulundum.

Çorum Belediye Başkan Yardımcısı Turhan CANDAN; “Benim başkan yardımcılığını yaptığım dönemde hayata geçirdiğimiz bu Gıda Bankası (Sosyal Market) uygulaması ile Çorum İlnde ekonomik yönden kısıtlı bir gelire sahip olan vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak adına sadece Çorum İlnde bulunan yerel esnaftan karşılanan temel gıda ihtiyaçlarını Belediye Başkanlığımızın bütçe imkânları doğrultusunda Sosyal Marketimize kanuni mevzuatlar çerçevesinde alarak vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyoruz.” (Çorum Belediye Başkan Yardımcısı Turhan CANDAN ile yapılan görüşme, 13.12.2021).

Çorum Belediyesince sosyal destek kartı uygulamasına geçilmesinin doğru bir uygulama olacağı Çorum Belediye Başkanı Dr. Halil İbrahim AŞGIN Beyin talimatları doğrultusunda hayata geçirilmiştir.

Çorum Belediyesi'nin 2022 yılı içerisinde sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde yaptığı proje değişikliği ile Çorum ilinde yaşayan ihtiyaç sahibi ailelere sosyal destek kartları dağıtılması konusunda yaptığım röportajda edindiğim bilgiler ışığında elde ettiğim sonuçları değerlendirdiğimde uygulamanın Çorum halkı tarafından olumlu olarak karşılandığı ve dar gelirli vatandaşların Gıda Bankasından (Sosyal Market) temel gıda ve giyecek ihtiyaçlarını karşıladıklarını tespit ettim.

Gıda Bankası uygulamasında yaşanan tedarik sıkıntısı ile gerçek ihtiyaç sahiplerinin yerine Çorum İlnde bir takım siyasiler ve yöneticilerin isimleri ile yardım almak üzere bu markete gelen kişilerin gerçekte ihtiyaç sahibi olmadıkları ancak siyasilerin isimlerini kullanarak burada çalışan görevlileri baskı altına almak kaydıyla kendilerine çıkar sağlamak için suiistimal ederek bu güzel iyilik hareketini sabote ettikleri tespit edilmiştir.

Çorum Belediyesi'nin Gıda Bankası uygulaması ve sonrasında hayata geçirilen sosyal destek kartı projesi ile ilgili görüşlerine başvurduğum bir diğer idareci ise Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürü Fatih SAK ile yaptığım görüşmedir.

Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürü Fatih SAK; “Ben bu göreve 2021 yılı Ocak Ayı içerisinde getirildim. Benim bu göreve geldiğim dönemde Gıda Bankası uygulaması kapsamında Çorum İlnde yaklaşık 8000 aile bu ihtiyaçlarının bu marketten karşılamaktaydı.

Ayrıca bu uygulamada gördük ki aileler özellikle yaşı büyük amcalar ve teyzelerin uzak mahallelerden geldikleri, ulaşım imkânlarının olmadığı ve halkın tavırlarından rahatsız oldukları gözlenmiştir. Çorum Belediyesi olarak bir heyetle Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal yardım uygulamasını yerinde incelemek için Bursa İline gittik. Orada edindiğim izlenimler ve yürütülen uygulamalar sonucunda sosyal destek kartı uygulamasına geçmeye karar verdik.

Sonuç olarak Vakıfbank Yöneticilerinin bu kapsamda altyapıyı oluşturacakları konusunda teyit aldık. Banka ayrıca Çorum İlinde bulunan yerel esnafın alışveriş pos cihazlarını da yenilemek kaydıyla bu kartları entegre edecekleri bilgisi alınarak Çorum Belediye Başkanlığı ile Vakıfbank Yöneticileri arasında protokol imzalandı.

Şu anda Çorum Belediyesi adına Çorum İlinde yaşayan yaklaşık 8.000 aileye bu kartlar dağıtılmıştır. Ailelerin ihtiyaç durumlarına göre yaptığımız incelemeler sonucunda 4 faz olarak aylık, iki aylık, üç aylık ve altı aylık dönemler halinde 2021 yılında aylık 175,00 TL olarak sosyal destek kartlarına destek ihtiyaçlarını yatırıyoruz. 2022 yılı için ise Çorum Belediyesi olarak artan gıda fiyatları göz önünde bulundurularak gerekli artışlar planlanmaktadır.” Sözleriyle konu ile ilgili tarafıma içten ve samimi ifadelerde bulunmuştur (Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürü Fatih SAK ile yapılan görüşme, 13.12.2021).

Çorum İlinde sosyal yardım hizmeti kapsamında uygulanan Gıda Bankası uygulaması ile bazı kişilerin haksız yere bu gıda ihtiyaçlarını karşıladıkları ve gerçek ihtiyaç sahibi kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak için bu Gıda Bankasından yardım aldıkları tespit edilmiş olup sosyal destek kartlarının sadece ihtiyaç sahibi aileye ismen kendi adına bastırılarak kendisine teslim edildiği bu uygulama ile hakiki manada gerçek ihtiyaç sahiplerinin tespit edildiği gözlemlenmektedir.

Ayrıca sosyal destek kartı uygulaması ile Çorum Belediyesi bütçesinden çıkan paranın sadece Çorumlu yerel esnafın marketlerinde geçerli olması ve bu marketlerden bu ihtiyaçların karşılanması ile korona virüs salgını sürecinde yerel esnafa can suyu olduğu ve yerel esnafın ayağa kaldırılmasını sağladığı değerlendirilmektedir.

4.1.1.Gıda Bankasının Kurulması ve Faaliyetleri

Çorum İlinde yaşayan ve ekonomik yönden ihtiyaçlarını karşılayamayacak düzeyde kısıtlı geliri olan vatandaşların ihtiyaçlarını karşılama amacıyla Çorum Belediyesince hayata geçirilen Gıda Bankası (Sosyal Market) uygulaması 2016 yılı sonrasında uygulamaya alınmıştır. Gıda Bankası'nın kurulmasındaki asıl amaç dar gelirli vatandaşların gıda ihtiyaçlarını bu marketten karşılamaktır.

Nitekim Türkiye' nin güney sınırında yaşanan insani hareketlilik sonrası Suriye'de yaşanan iç savaşın sonucunda Çorum iline gelerek burada yaşayan Suriyeli vatandaşlar ile Afganistan ve Irak'tan göç eden vatandaşlar da Çorum ilinde nüfus potansiyeli oluşturmuştur.

Gıda Bankası' ndan yaklaşık 8.000 vatandaşın temel gıda ihtiyaçlarını karşıladığı bilgisi alınmıştır. (Çorum Belediyesi Gıda Bankası ve Sosyal Destek Kartı Koordinatörü Mustafa MALKOÇ ile yapılan görüşme, 27.12.2021)

Özellikle Gıda Bankası' ndan yapılan alışverişlerin 2016 ile 2018 yılları arasında Suriye üzerinden Çorum İlne yönelik göç hareketi ve Suriyeli mültecilerin Çorum ilinde ikamet etmeleri ile Çorum Belediye Meclisinin aldığı kararla Suriyeli vatandaşlara da Gıda Bankasından alışveriş yapma imkânı verilmesi nedeniyle bu dönemde %100, 2018 yılı sonrasında ise %40 oranında arttığı ifade edilmiştir.

Çorum Belediyesince Gıda Bankası'ndan temel gıda ihtiyaçlarını karşılamak üzere dilekçe ile başvuruda bulunan vatandaşların hanelerinde Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğünde görevli 4 kişilik ekiple gerekli inceleme yapılmaktadır. Bu hane incelemesinde başvuru sahibi ailenin diğer kurumlardan almış oldukları nakdi yardımlar, varsa kira geliri, tarımsal ve hayvansal gelirler ile hane sahibinin Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı sigortalı çalışıyorsa maaş gelirleri de incelenmektedir.

Gıda Bankasından temel gıda ihtiyaçlarını karşılanmasına karar verilen aile Çorum Belediyesi Sosyal Yardım Komisyonu uygun görürse karar alınmakta ve ailelere yardım bağlanmaktadır. (Çorum Belediyesi Gıda Bankası ve Sosyal Destek Kartı Koordinatörü Mustafa MALKOÇ ile yapılan görüşme, 27.12.2021)

4.1.2.Gıda Bankasının Kapatılma Sebepleri

Çorum Belediyesince yapılan değerlendirme ve incelemeler sonucunda Gıda Bankası'nın (Sosyal Market) Çorum İlinde yaşayan vatandaşların ihtiyaçlarını karşılayamadığı ve bunun ise çeşitli nedenlerle kapatılması zorunlu hale geldiği ifade edilmiştir. Bu faktörler;

1.Çorum İlinde yaşayan vatandaşların temel ihtiyaçlarını sadece Gıda Bankası'ndan almalarının zorunlu olması sebebiyle şehrin kenar mahallelerinde oturan ihtiyaç sahibi ailelerin sosyal markete gelmelerinin ulaşım imkânları dâhilinde zor olması sebebiyle temel gıda ihtiyaçlarını karşılayamamaktadırlar.

2.Gıda Bankasından alışveriş yapan ailelerin toplum nezdinde fakir gözüyle görülmesi nedeniyle ailelerin rencide olması.

3.Çorum İlinde yaşayan ve Sosyal Market'ten temel ihtiyaçlarını karşılayan özellikle yaşlı ve engelli ailelerin ellerindeki temel gıda maddeleri ile ulaşım sorunu yaşamaları.

5.ÇORUM BELEDİYESİNCE SOSYAL DESTEK KARTI PROJE UYGULAMASI

Çorum Belediye Meclisinde alınan karar gereğince yukarıda belirtilen sebeplerden dolayı 2021 yılı Mart ayında Çorum Belediyesi Gıda Bankası kapatılmıştır.

Çorum Belediye Başkan Yardımcısı Turhan CANDAN, Sosyal Yardım İşleri Müdürü Fatih SAK ile Koordinatör Mustafa MALKOÇ' tan oluşan inceleme heyetinin Bursa Büyükşehir Belediyesi'ne yaptıkları çalışma ziyareti sonrasında Çorum ilinde yaşayan geliri kısıtlı olan sosyal ve ekonomik yönden geçim sıkıntısı yaşayan ihtiyaç sahibi ailelerin ihtiyaçlarını karşılama adına Çorum Belediyesi'nce 2021 Yılı Mart ayında Sosyal Destek Kartı uygulaması hayata geçirilmiştir.

5.1.Sosyal Destek Kartı Uygulamasına Geçiş

Çorum Belediye Başkanlığı ile Vakıfbank Çorum Şubesi Müdürlüğü arasında yapılan protokol ile hizmet devreye alınmış oldu. Vakıfbank'ın dağıtılacak Sosyal Destek Kartları bankacılık sistemi altyapısını oluşturarak vatandaşların adı, soyadı ve IBAN numarasını kart üzerine bastırmak suretiyle vatandaşlara hesap açılması ve bu kartlara alışveriş yapmak üzere şifreli yazılım yüklenmesi ile birlikte bu kartların geçerlilik kazanacağı yerel esnaflarda bulunan pos cihazlarına da bu Sosyal Destek Kartları numaralarının tanıtılması ile uygulama başlayacaktır.

Çorum İlinde yaşayan vatandaşların temel gıda maddelerini karşılama noktasında büyük bir kolaylık sağlanmıştır. Bu Sosyal Destek Kartlarının dağıtımını ise Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü üstelenmiştir. Mevcut şartlarda daha önce kapatılan Gıda Bankası'na kayıtlı 8.000 aileye teslim edilmek üzere Sosyal Market'te günlük 150 aile telefon ile aranarak randevu verilerek kartların dağıtımı devam etmektedir.

5.1.1.Sosyal Destek Kartları Hak Sahiplerinin Tespiti

Çorum Belediyesi'nin 2021 yılında hayata geçirdiği Sosyal Destek Kartı projesinin Çorum İlinde yaşayan geliri kısıtlı vatandaşlara verilmesinin tespit süreci aşamaları;

1. Sosyal Destek Kartı uygulamasından faydalanmak isteyen aile Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Sosyal Destek Kartı Birimi'ne öncelikle dilekçe vererek başvurusunu yapar.
2. Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Sosyal Destek Kartı Birimi'nde bulunan 4 kişilik inceleme ekibi ailenin ikamet ettiği hane de gerekli sosyal incelemeyi yapar. Yapılan inceleme sonrasında ilgili ekipte görevli personel aile hakkında ilgili formu düzenleyerek kanaatini de formda belirtir.
3. Çorum Belediyesi tarafından kullanılan EBYS sistemi üzerinden ailenin varsa tüm gelirleri sorgulanır. Bu gelirler arasında varsa kira geliri, Sosyal Güvenlik Kurumu kapsamında çalışıyorsa maaş geliri. Tarım ve hayvancılık gelirleri, diğer kamu kurumu ve kuruluşlarından alınan diğer sosyal yardım gelirleri bu kapsamda değerlendirilmeye alınır.
4. Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Komisyonu tarafından başvuru durumu uygun olan ailelere komisyon kararı ile Sosyal Destek Kartı verilmesi uygun görülür veya reddedilir. Sonuç başvuru sahibine bildirilir.
5. Başvurusu komisyon tarafından uygun görülen ailelere Sosyal Destek Kartı verilmek üzere aile ilgili Birime gelerek kartını teslim alır.

5.2.Sosyal Destek Kartları İhtiyaç Grupları

Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü tarafından yürütülen sosyal destek kartı uygulaması kapsamında başvuru sahibi ailelerin alacakları yardım tutarları ile bu yardımların hangi dönemler aralığında yapılacağı ise Çorum Belediye Meclisi'nde alınan karar gereği 4 kategori de değerlendirilmektedir.

FAZ-1: Bu aileler çalışma imkânı olmayan, herhangi bir geliri olmayan ailelerdir. Özellikle engelli, yaşlı ve yeni doğum yapmış kadınlar gibi sürekli yardıma ihtiyaç duyan kişilerdir. Çorum Belediyesince bu ailelerin sosyal destek kartlarına her ay düzenli olarak sosyal destek ödeme ücreti yatırılır.

FAZ-2: Bu aileler ise faz-1 kriterlerine uyan ancak süreli geliri olan veya zaman zaman çalışma imkânı bulunup aralıklarla geliri olan ailelerdir. Bu ailelere Çorum Belediyesince sosyal destek kartlarına 2 ayda bir sosyal destek yardımı ücreti yatırılır.

FAZ-3: Bu grup ise nüfus yönünden kalabalık öğrenci sayısı fazla ancak hane gelirleri ailenin nüfusuna yeterli gelmeyen ailelere yapılan desteklerdir. Çorum Belediyesince bu ailelerin sosyal destek kartlarına 3 ayda bir sosyal yardım ücreti yatırılmaktadır.

FAZ-4: Bu grup ise ailelerin yılın belli dönemlerinde çalışarak belli sürelerde geliri olan ailelerdir. Örneğin tuğla fabrikasında çalışan işçilerin aileleri veya inşaat işlerinde çalışan aileler bu kategoride değerlendirilmektedir. Çorum Belediyesince bu ailelere 4 ayda bir sosyal destek yardımı ödemesi yapılmaktadır.

RED KISMI: Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Sosyal Destek Kartı Birimi'ne sosyal destek kartı almak amacıyla başvuruda bulunan ailelerden yukarıda saydığımız kategorilerin hiçbirisine girmeyen yapılan inceleme sonucunda düzenli ve asgari yaşam standartlarının üzerinde geliri olan başvuru sahipleridir.

5.2.1.Sosyal Destek Kartı Uygulamasının Avantajları

Çorum Belediye Meclisi tarafından 2021 yılı Mart ayı meclis toplantısında alınan kararla Çorum ilinde yaşayan ve sosyal ekonomik geliri yeterli olmayan ailelerin temel gıda ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla uygulamaya alınan sosyal destek kartları Çorum ilinde ekonomik hayat içerisinde bazı temel amaçların gerçekleştirilmesine de destek sağlamıştır.

Sosyal destek kartı uygulamasının Çorum ilinde hedeflenen artılarını şu şekilde sıralayabiliriz;

1. Sosyal Destek Kartı sahibi aileler temel gıda ihtiyaçlarını ikamet ettikleri Mahallelerde bulunan ve Çorum Belediyesi ile anlaşmalı yerel marketlerden (esnaflardan) karşılayacak olması.
2. Sosyal Destek Kartı sahibi ailelerin alışveriş yapılan yerel market müşterilerinden ayırt edilememesi.
3. Sosyal Destek Kartı ile alışveriş yapılan tüm harcama limitlerinin %100'ünün Çorum ilinde yaşayan yerel esnaflardan yapılması sebebiyle tüm paranın Çorum ekonomisi içerisinde kalması.
4. Sosyal Destek Kartlarının özellikle BİM, ŞOK, A-101 gibi zincir marketlerde geçerli olmaması. Bu uygulamanın temel amacı Çorum ilinde yaşayan ve ekonomik kalkınmada temel yapı taşı olan orta ölçekli yerel esnafın ticaretinin canlandırılması.
5. Sosyal Destek Kartlarının Çorum ilinin dışında herhangi bir şehirde yapılacak alışverişlerde geçerli olmaması. Çorum Belediyesinden çıkan bütçenin sadece Çorum ilinde sosyal ve ekonomik hayata katkı sağlanmasının hedeflenmiş olmasıdır.

Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Gıda Bankası ve Sosyal Destek Kartları Koordinatörü Mustafa MALKOÇ; "Çorum Belediyemizce sosyal belediyecilik anlayışına yeni bir anlayış kazandırıldığı ve sosyal destek kartları ile ilimizde yaşayan dar gelirli ve muhtaç ailelere sosyal destek kartları ile her türlü nakdi yardımın verilmeye devam edeceği değerlendirilmiştir.

Ayrıca 2022 yılı içerisinde küresel ölçekte yaşanan dalgalanma ve Türkiye'de yaşanan enflasyon artışları da göz önünde bulundurularak sosyal destek kartlarına Çorum Belediye Meclisi tarafından gerekli artışların yapılarak Çorum İlinde yaşayan dar gelirli ailelerin temel gıda ihtiyaçlarını karşılama noktasında Çorum Belediye bütçesinden gerekli görülen artışların yapılacağı anlaşılmıştır.

Sosyal Destek Kartları uygulama olarak hem daha pratik hem de Çorum ilinde ikamet eden esnafın ekonomik yönden nefes almalarına imkân sağlayacak bir proje olarak hayata geçirilmiştir. Çorum İlinde yaşayan dar gelirli ve ihtiyaç sahibi insanlar bu kartlar sayesinde mahallelerindeki orta ölçekli esnaflardan alışveriş imkânı bulacak ve evlerine de daha rahat ve kolay dönebilme imkânına sahip olacaktır.

Ayrıca bu kart sahibi ailelerin yapacakları alışverişlerde Çorum Belediyesi ile Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile yapılan anlaşma gereğince temel gıda maddelerinde enflasyon oranları çerçevesinde herhangi bir artış yapılmayacak halk bu kartların alım gücüne göre daha fazla ihtiyaç ürünü alabilecektir.

Sosyal Destek Kartı uygulamasından faydalandırılan ihtiyaç sahibi ailelerle yerel esnaf arasında herhangi bir münasebet bulunmayacak ve kart sahibi aile normal bir müşteri anlayışı çerçevesinde bu marketlerden dilediği alışveriş yapabileceklerdir. Esnaflar da kesinlikle bu ailelerin maddi durumlarını bilmeyecek ve bu aileler hakkında herhangi bir tavır sergilemeyeceklerdir.

Çorum Belediye Başkanı Dr. Halil İbrahim AŞGIN ise sosyal destek kartlarının üretim ve dağıtım süreçlerinin titizlikle takip edildiğini ve ayrıca bu uygulama ile sosyal belediyeçilik anlayışına farklı bir boyut kazandırdıklarını bundan sonraki süreçlerde de sosyal belediyeçilik anlayışını farklı uygulamalarla daha da zenginleştireceklerini dile getirmiştir. Çorum Belediyesi Sosyal Destek Kartı uygulaması ile yıllık 1 milyon tutarından tasarruf sağlanması hedeflenmektedir.

Çorum Belediyesi sosyal destek kartı uygulaması 2022 yılı içerisinde tüm boyutlarıyla yaygınlaştırılacak ve muhtaç ailelerin evlerine düzenli olarak temel gıda maddelerinin sofralarda yemek olarak ihtiyaç sahiplerinin yüzünü güldürecektir.

SONUÇ

Çorum Belediyesinin Çorum ilinde yaşayan dar gelirli vatandaşların sosyal yardım hizmetlerini uygulama noktasında Çorum Valiliği ile uyum içerisinde koordineli hareket ettikleri tarafımdan tespit edilmiştir. Bu konuda yaptığım değerlendirmelerde Çorum Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı Fonlarında yardım alan ailelere bu sosyal destek kartları verilmemektedir.

Diğer tespit ettiğim dayanak ise Çorum Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile Çorum Belediyesi arasında sosyal yardım uygulamaları kapsamında yapılan başvurularda Çorum Belediye Başkanlığı Çorum Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne resmi yazı yazmak suretiyle Çorum Belediyesine başvuran ailelerin kamu kurumu ve kuruluşlarında herhangi bir yardım alıp almadıkları sorgulanarak değerlendirme yapılmaktadır.

Ayrıca bu sosyal yardım uygulamalarında Çorum Belediye Başkanlığı sosyal yardımların verilmesi noktasında Çorum Belediye Meclisinden karar çıkartarak bir iç yönetmelik ile bu yardımların nasıl dağıtılacağını amaç, kapsam ve dayanaklarını belirleyerek hukuksal anlamda önemli bir çalışma yapmaktadır.

Çorum Belediye Başkanı Dr. Halil İbrahim AŞGIN'ın seçim öncesi vaat ettiği sosyal belediyeçilik anlayışına yeni bir bakış açısı getireceğiz ifadelerinin seçimlerden sonra Çorum Belediyesince yapılan bu sosyal yardım uygulamaları ile yerelde ne kadar ayağı yere sağlam basan ve sosyal hayata dokunan bunlardan daha önemlisi de fakir Çorum halkının kalplerinde yer edinen gönül belediyeçiliği kavramının yerelde nasıl hayata geçirildiğini görmekteyim.

Şu anda Çorum Belediyesi Gıda Bankası (Sosyal Market) Çorum ilinde yaşayan dar gelirli vatandaşların aynı ihtiyaçlarından olan giyecek ihtiyaçlarını karşılamaya devam etmektedir. Yaptığım gözlemlerle orada bulunan giyim malzemesi ile ayakkabıların Çorum İlinde faaliyet gösteren LC WAİKİKİ, COTON ve FLO gibi mağazaların ihtiyaç fazlası giyecek ve ayakkabıları bu Sosyal Markete getirmeleri ile ihtiyaç sahiplerine yardım yapılmaktadır.

Çorum Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü personellerinin bu ihtiyaç sahibi aileleri tespit ederek bu dağıtımını gerçekleştirilmede aracı oldukları bu nedenle de gönül köprüleri kurdukları tespit edilmiştir. Çorum Belediyesinin bu sosyal belediyeçilik uygulamasında ortaya koydukları hassasiyetle tarihten gelen kadim medeniyetin temel felsefesi olan "Veren el alan elden üstündür." anlayışı çerçevesinde "İnsanı yaşat ki, devlet yaşasın." felsefesinin hâkim bir anlayış olarak hareket noktası olduğu çok açık bir şekilde ortaya koyulmaktadır.

Çorum ekonomisinin özellikle 2019 yılında küresel ölçekte tüm dünyayı etkileyen korona virüs salgını ile mücadele de halkın gerek ekonomik anlamda yaşadığı zor süreçteki maddi kayıpları ile temel gıda maddelerine ulaşmada yaşadıkları sıkıntıların giderilmesine bu sosyal yardım politikasının olumlu katkı yaptığı hiç şüphe yok ki tartışmasız bir gerçektir.

Yerel esnafın zincir marketler karşısında tükenme noktasına gelmesine Çorum Belediyesi sosyal destek kartı uygulaması ile dur diyerek özellikle küçük esnafın desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Sosyal destek kartlarının Çorum ili dışında geçerli olmaması ile Çorum ekonomisine önemli ölçüde maddi bir gelir kazandırılarak sosyal ve ekonomik hayatta önemli bir canlanma meydana gelmiştir.

2022 yılını yaşadığımız şu süreçte Türkiye ekonomisinde meydana gelen aşırı enflasyon artışı sebebiyle marketlerdeki temel gıda maddelerindeki artışların da göz önünde bulundurulması sonucunda sosyal destek kartından faydalandırılan ailelere bu kartların geçtiği orta ölçekli yerel esnaf marketlerinde uygun fiyat avantajları sağlanmaktadır.

Özellikle Çorum Belediyesi'nin sosyal destek kartları uygulama projesi Çorum ilinde faaliyet gösteren yerel basın tarafından dikkatle takip edilerek her fırsatta baş sayfa haberlerinde ve sosyal medya da yer alan haber sitelerinde sıklıkla yer alması önemli bir gelişmedir.

Çorum Belediyesi tarafından uygulanan sosyal destek kartı dağıtımları ile sosyal belediyeçilik anlayışına yeni bir bakış açısı getirilirken bu uygulamaya çeşitli çevrelerden ve siyasi kanatlardan da eleştiriler de yapılmaktadır.

Sosyal belediyeçilik anlayışı kapsamında Yerel Yönetimlerin uygulamaları her ne kadar takdir toplasa da reel ekonomik göstergeler oranında bakıldığında yeterli düzeyde insanların ihtiyaçlarını karşılamaya yetmeyeceği de yapılan eleştiriler üzerinden değerlendirilmektedir.

Yapmış olduğum tüm bu çalışmalar sonucunda ulaşılmış olduğum ve yerel yönetimlerin seçimle iş başına gelen Belediye Başkanlarının göz önünde bulundurması gereken hususları 3 maddede özetlemek son derece yerinde bir tespit olacaktır. Bu maddeleri sıralayacak olursak;

1. Türkiye'de kentlerde yaşayan insanların bir arada yaşamalarını sağlayan ve insanların sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılanması için yerel yönetimlerin ortak akıl ile yerinden projelerle günlük yaşam standartlarının artırılması temel hedeflerdendir.
2. Kentlerde yaşayan insanlara her türlü imkânı sağlamak adına görev yapan yerel yönetimlerin kanuni mevzuatlar çerçevesinde yasal sınırları belli, uygulama metotları güvenilir sağlam dayanaklar çerçevesinde sosyal devlet ilkesini gözeterek projeler yürütülmesi gerekmektedir.
3. Yerel düzeyde uygulanması planlanan projeleri yürütecek olan yerel yöneticilerin kamu kaynaklarını israf etmeden, bütçe ilkeleri doğrultusunda insanların günümüz ekonomik şartlarını da hesap etmeleri gerekmektedir.

Yerel Yönetimlerin sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde yürüttükleri politikaların temelde hedefe ulaşamaması arasında sayabileceğimiz nedenlere bakacak olursak belli başlı 5 temel eksikliğin göz önünde bulunmasında fayda vardır;

- a)Yerel Yöneticilerin sosyal politikaları uygulama noktasında yeterli bilgi birikimine sahip olmamaları.
- b)Sosyal belediyeçilik ve sosyal yardım uygulamalarında özellikle büyükşehir belediyeleri ile merkez ilçe belediyeleri arasındaki koordinasyonsuzluk. Örnek verecek olursak büyükşehir belediyesinden yardım alan ailelere merkez ilçe belediyelerince de ayrıca sosyal yardım verilmesi gösterilebilir.
- c)Belediye birimlerinde yeterince sosyal politika üretebilecek alanlarında uzman personellerin bulunmaması.
- d)Büyükşehir belediyeleri, il ve ilçe Belediyelerinde sosyal belediyeçilik ve sosyal yardım alanlarında uygulama yapan hizmet birimlerinin birbirleriyle koordine içerisinde çalışmaması ve hizmetlerin farklı birimlerce yürütülmesi.
- e)Büyükşehir belediyeleri ile il ve ilçe belediyelerinin içerisinde buldukları finansal krizler ile yeterli bütçe imkânlarına sahip olmamaları sonucunda uygulamaya çalıştıkları sosyal belediyeçilik ve sosyal yardım faaliyetlerini yürütmek için mali kaynak bulunamaması.

Yukarıda saymış olduğum 5 madde çerçevesinde sosyal yardım desteklerini hedef kitlelere ve dar gelirli ailelere ulaştırma noktasında sıkıntılar yaşamaktadırlar (Alan, 2018, s. 60-61).

Tüm bu araştırmalar sonucunda yerel yönetimlerin sosyal belediyeçilik ilkesi çerçevesinde yapmış oldukları uygulamalar ve yürüttükleri projelerin hedef kitlesi dar gelirli ve ihtiyaç sahibi ailelere ulaşarak adil bir düzende huzurlu bir yaşam mücadelelerine destek olmak en önemli felsefedir.

Özellikle büyükşehirlerde yaşayan vatandaşlara hizmet götürmek adına belediye başkanları bütçelerinin belirli bir kısmını sosyal yardımlara ayırmaktadır. Büyükşehirlerde yaşayan dar gelirli ve ihtiyaç sahibi ailelere Büyükşehir Belediyelerinin yanı sıra büyükşehir sınırları içerisinde faaliyet gösteren merkez ilçe belediyeleri de ayrıca kendi bütçelerinden sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde belediye bütçesinin bir kısmını sosyal yardım ödemesi olarak ayırmaktadır.

Çorum Belediyesinin sosyal destek kartı uygulaması ile ayrıca sosyal belediyeçilik anlayışına farklı bir bakış açısı getirilerek ihtiyaç sahibi ve dar gelirli ailelerin huzurlu bir şekilde sosyal refah düzeyi insani yaşam standartlarında yaşama hedefi ile hareket edilmektedir.

Türkiye’de özellikle son dönemlerde önem kazanan sosyal devlet anlayışına paralel olarak merkezi yönetimin hizmet anlayışının kentlerde ve kırsalda uygulayıcısı olan yerel yönetimler sosyal belediyeçilik kavramını yeniden anlamlandırarak kırsal alanlarda yaşam sürdürmeye çalışan ve geçimlerini tarımsal üretim ile sağlamaya çalışan vatandaşlara çeşitli malzeme desteği sağlayarak da bu alanlarda da hizmetlerine devam etmektedir.

Türkiye’de sosyal belediyeçilik adına özellikle seçimlerde kenti yönetmeye talip olan yerel yönetici adayları özellikle seçim beyannamelerinde ve projelerinde sosyal yardım alanlarında ve sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde miting meydanlarında insanlara projelerini anlatmaktadır.

Yerel Yönetim anlayışı özellikle sosyal belediyeçilik alanlarında sosyal yardım ödemelerinde aslında Belediye bütçelerinin kısıtlı bir bölümüne sahip olduğu gerçekliğini değiştirmemektedir. Sayıştay Başkanlığına hesap verme zorunluluğu yerel yönetimlerin bütçelerini ölçülülük kavramı çerçevesinde harcama yapmaya sevk etmektedir.

KAYNAKÇA

Akarçay, Pınar;. (2019). İsveç'te Göçmen Politikaları ve Entegrasyon. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 207-222.

Akhundova, Jale;. (2012). Rusya'da ve Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformunun Karşılaştırılması.

İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü Avrasya İncelemeleri Dergisi , 63-97.

Alan, Çağatay;. (2018). Türkiye'de Sosyal Belediyeçiliğin Uygulanmasını Zorlaştıran Nedenler.

Uluslararası Yönetim, Eğitim ve Ekonomik Perspektifler Dergisi , 54-66.

Aydın, Mustafa Kemal; Çakmak, Eyüp Ensar;. (2018). Sosyal Devlet ve Türkiye. Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi , 1-12.

Aykaç, Necdet; Kabaran, Hasret; Bilgin, Hilal;. (2014). Türkiye'de ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerindeki Öğretmen Yetiştirme Uygulamalarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi (Almanya, Finlandiya, Fransa, İngiltere ve Türkiye Örneği). Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic , 279-292.

Ayman Güler, Birgül;. (2006). Sosyal Devlet ve Yerelleşme. Memleket Siyaset ve Yönetim Dergisi , 1-13.

Belenli, Tuğba;. (2017). Türklerde Sosyal Devlet ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde Uygulanan Sosyal Politikalar (1938'e Kadar). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Berkün, Sanem;. (2017). Türkiye'de Sosyal Belediyeçilik Anlayışı. e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi / Journal of Oriental Scientific Research (JOSR), 582-598.

Candan, T. (2021, Aralık 13). Çorum Belediyesinin Gıda Bankası ve Sosyal Destek Kartı Uygulaması. (S. Demir, Röpörtajı Yapan) Çorum.

Ceren, Adem; Erdem, Tevfik;. (2018). Türkiye'de Yoksulluk ve Sosyal Yardım Uygulamaları. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-dergi, 6-24.

Demir, Konur Alp;. (2019). Osmanlı Devleti'nde Yerel Yönetim Kültürü. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 429-452.

Erdem, Ali;. (2015). Belediyeler Özelinde Türkiye-İsveç Yerel Yönetimleri Karşılaştırması. Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 185-214.

Ersöz, Halis Yunus;. (2011). Sosyal Politikada Yerelleşme. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Altınoluk Yayın Sanayi A.Ş.

Genç, Yusuf;. (2009). Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmet Uygulamaları. Kamuda Sosyal Politika Dergisi, 60-67.

Göktürk, İsmail; Yılmaz, Mehmet;. (2020). Sosyal Problemlerin Yerel Ölçekte Çözümünde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. H. Derin içinde, Eğitim, Enerji ve Emek Piyasası (s. 29-78). Ankara: İksad Yayınevi.

Gören, Zafer;. (2000). Sosyal Devlet. Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 1-49.

Görün, Mustaf ;Bilgili, Alper;. (2017). Yerel Yönetimlerin Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri: Büyükçekmece Belediyesi Örneği. M. Güler, & A. Turan içinde, Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar (s. 104). İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

Güven, Ahmet; Yazar, Batuhan;. (2021). Tüm Canlılar İçin Sosyal Belediyecilik. Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17-40.

Keleş, Ruşen;. (1980). Kentbilim Terimleri Sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Keleş, Ruşen;. (2017). Yerel Yönetimlerin Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri: Büyükçekmece Belediyesi Örneği. M. Güler, & A. Turan içinde, Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar (s. 19). İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

Kocaoğlu, Mustafa; Aydoğan, Cazibe; Karabulut Akkuş, Özge;. (2017). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme. Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 157-170.

Koçak, Yüksel;. (2008). Karşılaştırmalı Yerel Yönetimler. Ankara: Orion Kitabevi.

Malkoç, M. (2021, Aralık 27). Çorum Belediyesinin Gıda Bankası ve Sosyal Destek Kartı Uygulaması. (S. Demir, Röportajı Yapan) Çorum.

Müftüoğlu, Güneş;. (1996). Sosyal Devlet ve Hukuk Devleti. Ankara: Saypa Yayın Dağıtım ve Kitabevi. Oktay, Tarkan;. (2008). Belediye Kurumunun Tarihsel Gelişimi. R. Bozlağan, & Y. Demirkaya içinde,

Türkiye’de Yerel Yönetimler (s. 119-157). İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

Özer, Mehmet Akif; Aksakoğlu, Yağız;. (2017). Yerel Yönetimlerin Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri: Büyükçekmece Belediyesi Örneği. M. Güler, & A. Turan içinde, Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar (s. 101). İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

Pektaş, Ethem Kadri;. (2010). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar.

Akademik İncelemeler Dergisi, 5-22.

Sak, F. (2021, Aralık 13). Çorum Belediyesinin Gıda Bankası ve Sosyal Destek Kartı Uygulaması. (S. Demir, Röportajı Yapan) Çorum.

Şataf, Ceyda; Mermer, Bilgehan;. (2017). Avrupa’da Sosyal Belediyecilik Anlayışı ve Türkiye. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi , 13-33.

Şataf, Ceyda;. (2017). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışına Yönelik Genel Bir Değerlendirme. F. Beşel, & F. Yardımcıoğlu içinde, Yerel Yönetimler Üzerine Seçme Yazılar (s. 1-26). Sakarya: Beşköprü Yayınları.

Tümerkan Albayrak, Elvan; Birinci, Mehmet;. (2017). Sosyal Devlet Modelleri: Sosyal Demokrat Model, İsveç-Norveç Örneği. Sosyal Çalışma Dergisi , 64-100.

Toprak, Düriye; Şataf, Ceyda;. (2009). Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi , 11-24.

Yay, Serdar;. (2014). Tarihsel Süreçte Türkiye’de Sosyal Devlet. 21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi , 147-161.

Zabunoğlu, Yahya Kazım;. (1973). Kamu Hukukuna Giriş Devlet, Tanım-Kaynak-Unsurlar. Ankara: Sevinç Matbaası.

Zengin, Eyüp; Şahin, Ayhan; Özcan, Salih;. (2012). Türkiye’de Sosyal Yardım Uygulamaları. Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 133-142.

Zeybekoğlu Dündar, Özge;. (2011). Türkiye’de Kentsel Yoksulluk Sorunu Açısından Sosyal Belediyeciliğin Önemi. Akdeniz Üniversitesi Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi , 117-126.

İnternet Kaynakları

- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf>
<https://corum.bel.tr/sosyal-destek-karti-ile-ornek-hizmet/>
<https://www.yaylahaber.com.tr/guncel/corum-gida-bankasi-kapaniyor-h124605.html>
<https://www.habercim19.com/gundem/corumda-ornek-uygulama-basliyor-h65604.html>
<https://corum.bel.tr/sosyal-destek-kartlarin-dagitimina-baslandi/>
<https://corum.bel.tr/sosyal-destek-karti-ile-ornek-hizmet/>
<https://aydin.bel.tr/detail/6657/sosyal-yardimlar>
<https://www.konya.bel.tr/haberayrinti.php?haberID=7917>
<https://www.diyarbakir.bel.tr/hizmetler/sosyal/sumer-park.html>
<https://www.sanlıurfa.bel.tr/icerik/43/4/sosyal-yardimlar>
<https://www.trabzon.bel.tr/fck-sayfalar.aspx?id=4296>
<https://www.izmir.bel.tr/tr/ayni-ve-nakdi-yardimlar/910/4092>
<https://www.mersin.bel.tr/haber/halk-kart-tutarlari-yeni-yil-oncesi-hesaplarda>
<https://www.adana.bel.tr/tr/haber/300-engelli-vatandas-a-kulu-ve-manuel-tekerlekli-sandalye>
<https://kahramanmaras.bel.tr/haber/2022/01/20/buyuksehirden-yurekleri-isitan-sicak-corba-ikrami>
<https://tele1.com.tr/buyukcekmece-belediyesi-turkiyede-bir-ilke-imza-atti-516262/>
<https://tr.sputniknews.com/20211127/ak-partili-ozhaseki-cumhuriyet-tarihi-boyunca-gelen-butun-hukümetlerden-basariliyiz-1051212370.html>
https://www.manisa.bel.tr/t1003_sosyal-hizmetler-dairesi-baskanligi.aspx?sayfa=haber&sid=34391
<https://www.karaman.bel.tr/haberdetay/1638550018316>
https://www.kecioren.bel.tr/keciorende_vatandas_a_sicak_corba_ikrami-1610-haber.html
<https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/aysegul-domanic-yelce/cunku-iyilik-bulasici-41981636>
<https://www.haberler.com/ak-partili-baskanlardan-onemli-temaslar-14620551-haberi/>
<https://www.trabzon.bel.tr/haber-detay.aspx?id=33141>
<https://www.haberler.com/aras-toplumcu-belediyecilik-anlayisiyla-14620465-haberi/>
<https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/izmirin-ikinci-kulturparki-acildi-1887465>
<https://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/8225705/buyuksehirden-18-bin-aileye-27-milyon-tl-yakacak-yardimi>
<https://www.politikyol.com/yavas-2021-dunya-belediye-baskani-baskent-odulunu-kazandi/>
<https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/ankara-buyuksehir-belediyesi-100-milyon-tlik-destek-paketi-acikladi-1831310>
<https://finans.mynet.com/haber/detay/ekonomi/cumhurbaskani-erdogan-acikladi-2020-erisilebilirlik-yili-olacak/377033/>
<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/istanbul/merkez/2050-buyukcekmece-vizyonu-calistayi-basladi-6649865>
<https://www.ibb.istanbul/arsiv/40005/30-kresin-temelini-kilicdaroglu-ve-aksener-at>
<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/istanbul/merkez/2050-buyukcekmece-vizyonu-calistayi-basladi-6649865>
<https://www.bcekmece.bel.tr/haberdetay?id=460>
<https://www.zeytinburnu.istanbul/Hizmetler>
<https://www.bursa.bel.tr/>
<https://akdem.org.tr/birim/sosyal-hizmet-birimi/>
<https://www.alaca.bel.tr/#> <https://www.ankara.bel.tr/sosyal-hizmetler/sosyal-yardimlar>